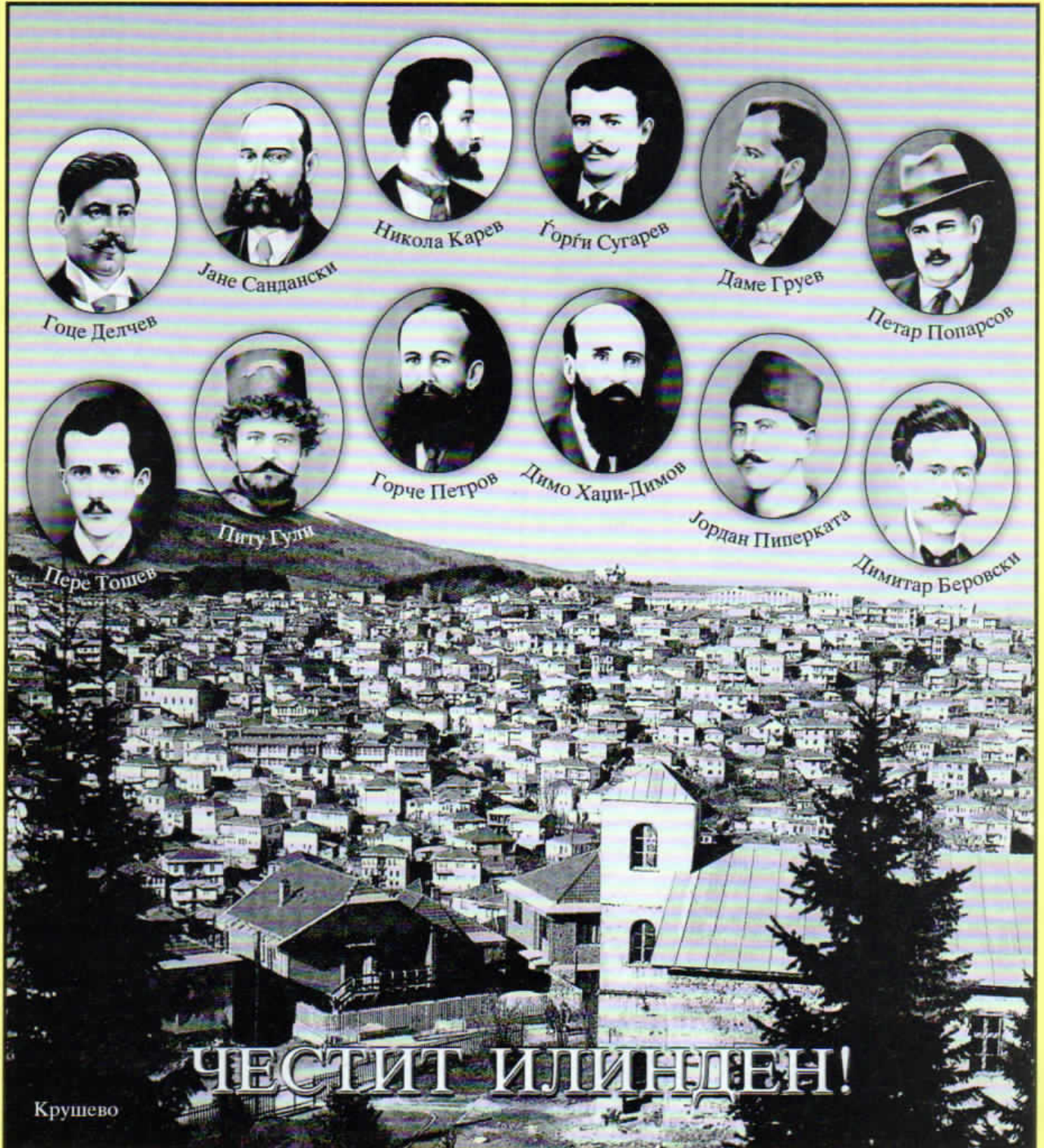

МАКЕДОНСКИ ГЛАС

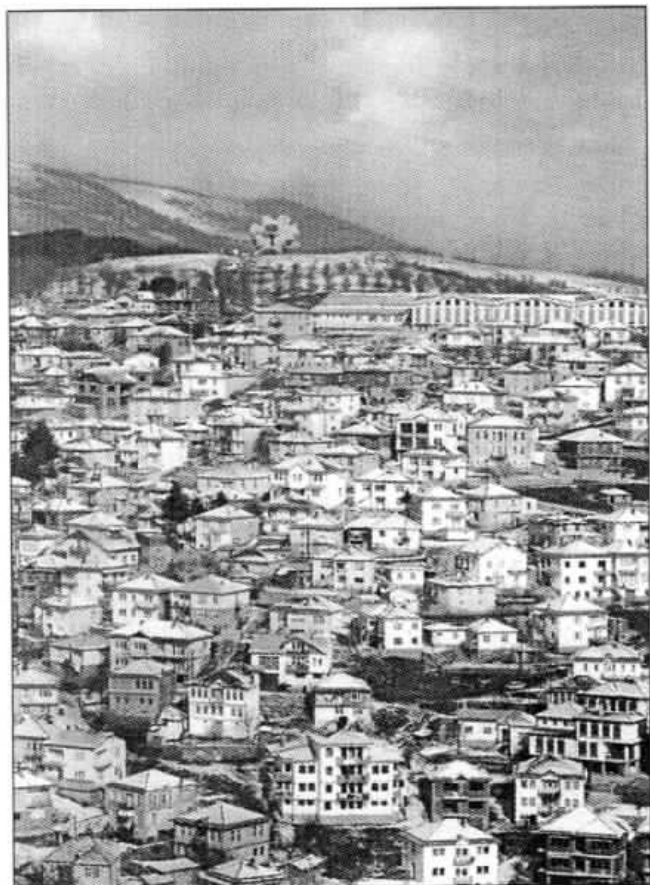
GODINA X. 2002.
TRAVANJ-LIPANJ
АПРИЛ-ЈУНИ
ЦЕНА 5 КН

30
БРОЈ

Илинденски револуционери

ИЛИНДЕН 1903 - 2002 ГОДИНА

ИЛИНДЕН - КРУНА НА МАКЕДОНСКИОТ НЕПОКОР

Крушево

И оваа година на 2 август ќе ја одбележиме 99-та годишнина на националниот празник на македонскиот народ - ИЛИНДЕН.

Тој е голем духовен, народен и државен празник на Македонија. Во него се испреплетени символите на нашата вера, на нашите корени и на државноста. Но овој ден истовремено претставува и синоним на храброста, патриотизмот и достоинството на нашиот човек. Илинден е круна на македонскиот непокор. Илинден го одбележуваме и како празник на националното единство, празник на националното помирување.

Неподносливиот турски јарем бил повод за многу буни и востанија на Македонците, а круна на социјално-ослободителното движење секако претставува Илинденското востание на 2 август 1903 година, со кое Македонците му порачаа на целиот свет дека нема повеќе да се мират со ропство и дека со право го бараат своето место меѓу слободните народи и земји на Балканот. Илинденското востание и периодот што му претходи и што следи по него, спаѓаат меѓу

најзначајните настани и периоди од поблиското и подалечното минато на македонскиот народ.

Илинденската епопеја претставува своевидна кулминација на вековните стремежи на нашиот народ за национална слобода и за создавање на сопствена држава на Балканот.

Тоа беше и почеток на организираната борба за самостојна и независна Македонија. Илинден 1944 - АСНОМ-скиот Илинден можеше да го сфатиме како продолжување на тој прв Илинден. Потпирајќи се на првиот и вториот Илинден, македонскиот народ го воскресна и го создаде и третиот Илинден 1990 година.

Она што генерации Македонци го сонуваа конечно станува реалност. Македонија од 1990 година го отпочна својот нов пат кон самостојност и независност. Во својот макотрпен од кон независност, Македонија се соочуваше и денес се соочува со безброј многу проблеми-оспорувања, негирања, присвојувања, извитоперувања на објективната историска вистина за нејзината национална посебност и различитост во односот на другите соседни балкански народи.

Македонија не е ниту нова ниту млада земја и следствено на тоа ниту Македонците не се нова и млада нација. Напротив, Македонија е земја со илјадагодишна култура и цивилизација која многу ја задолжила и самата европска култура и цивилизација; Македонија е почва на која за прв пат е посеано семето на христијанството кое дава печат на целокупната двеилјадна европска култура и цивилизација; Македонија е земја во која за прв пат е посеано семето на словенската писменост и литература.

Б. Ј.

Манастир Свети Прохор Пчински

ТРИЕСЕТ БРОЈА НА "МАКЕДОНСКИ ГЛАС"

АФИРМАЦИЈА НА МАКЕДОНСКАТА КУЛТУРА И ЈАЗИК

Благоја Јовановски

Драги наши читатели,

Зачекоривме во десетта година на постоењето, мерено од оној јуни 1992 година кога на свет се појави првиот број на "Македонски глас" натежнат од желби, пораки и надежи. По обемни подготовки беше именована првата редакција на идниот весник "Македонски глас" во состав: Лиљана Стефановска, Феодор Креља, Глигорие Саздовски, Михајло Ничота и Огнен Бојациски (главен уредник).

Првиот број на "Македонски глас" бесплатно е печатен во печатницата "Гоце Делчев" во Скопје а текстовите се објавуваат на македонски и хрватски јазик, чија карактеристика ја задржа сè до денес. И еве по триесетти пат "Македонски глас" пристигнува во вашиот дом, ги разлистува своите страници од кои извира љубов и топлина.

На страниците на ова гласило до сега беше објавен богат информативен и друг материјал не само за рабо-

тата, делувањето и активностите на Македонците во Република Хрватска туку и значајни научни и стручни прилози од историјата и културата на македонскиот народ и државата, хрватско-македонските односи и друго.

Информирањето и комуникацијата за Македонците во Хрватска е од непроценливо значење. Само со навремено и објективно меѓусобно информирање полесно ќе се разбереме и ќе соработуваме. Сметаме дека до сега "Македонски глас" скромно и достоинствено ја врши својата функција како информатор на македонското секојдневие и живот во Хрватска, негувајќи го мајчиниот милозвучен јазик и култура, духовноста и отвореноста кон богатството на човековото творештво.

Со нашите скромни новинарски пера, свесни сме дека постигнатото ниво на информирање и комуникација сè уште не одговара доволно на потребите и можностите и затоа драги читатели ве молиме за ваша соработка. Само со добронамерна крити-

ка, само со меѓусебно уважување и почитување ќе можеме да го подобриме квалитетот на списанието "Македонски глас".

Нека ни е честит заедничкиот јубилеј, драги наши читатели!

*Во името на Редакцијата на "Македонски глас" ви го честитам
ИЛИНДЕН, и ви посакувам секое добро.*

INTERVJU S PREDSDJEDNIKOM REPUBLIKE HRVATSKE, STJEPANOM MESIĆEM

MANJINE SU MOSTOVI SURADNJE

U ovom razgovoru s Predsjednikom države obuhvaćeni su suštinski problemi manjinskih zjednica, nastali neprihvatanjem prijedloga Ustavnog zakona o nacionalnim manjinama, razina međuvjerske tolerancije u Hrvatskoj i, svakako, ideja o Zapadnom Balkanu.

Gospodine Predsjedniče, krajem prošle godine za vrijeme posjeta Kire Gligorova imali ste zajednički ručak. Je li to bio samo prijateljski ručak ili ste razgovarali i o politici?

Malo smo razgovarali o našem svojevremenom druženju u Beogradu, ali smo i analizirali današnju situaciju u cijelom regionu. Ne može se biti s Kirom, a ne razgovarati o politici.

Krajem veljače digla se prašina oko nacrtu Ustavnog zakona o manjinama. Hrvatska ima stari zakon koji je pod suspenzijom, a kako smo čuli 22. 2. potpredsjednik Sabora, Mato Arlović je rekao da u Saboru nema ozračja za prihvrat ovog zakona. Smatrate li, gospodine Predsjedniče, da se ova stvar može odugovlačiti? Može li si Hrvatska dozvoliti ovakvu kočnicu u procesu integracije u Europu?

Prvo, ja smatram da Hrvatska mora donijeti Zakon o manjinama, koji mora biti u europskom standardu te da zakon treba polaziti od pozitivne diskriminacije manjina jer je to samo dokaz zrelosti naše demokracije. Radi se o tome da je u prošlom vremenu, kad kažem prošlom, onda mislim na ono vrijeme SFRJ, a i prije, no i u vrijeme HDZ-a, postojala politika koja je polazila od toga da su manjine smetnja, odnosno remetilački faktor, i da treba voditi politiku asimilacije, jer bi to bilo najbolje za većinski narod. Međutim, danas kada je sigurno da se Europa udružuje, a Europa je naša sudbina i naša želja, jasno je da Hrvatska treba imati regulativu sukladnu europskoj. Znači - manjine trebaju biti naš most suradnje sa susjednim

državama, dakle, manjine moraju biti te koje će povezivati europske države i narode. To je amalgam koji će garantirati stabilnu i prosperitetnu Europu. U udruženoj Europi svi će biti na dobiti, i mali i veliki narodi, a manjine će povezivati i male i velike. Što znači da će svaki narod u udruženoj Europi živjeti u svom ukupnom kulturnom korpusu, a pravila će vrijediti za sve jednako i bit će donošena u jednoj demokratskoj proceduri kroz europske mehanizme. Zato držim da taj zakon treba donijeti što prije jer time koristimo, ne samo sebi nego i narodima čije manjine obitavaju u Hrvatskoj, ali i ubrzavamo europsko udruživanje. Smatram da su manjine nezaobilazan faktor za europsko udruživanje. Ja govorim ono što je principijelno, a da ima radikala koji to ne razumiju, da ima onih koji se još boje manjina, to je sasvim sigurno. Samo, oni će prije ili kasnije sići sa političke scene jer se europsko udruživanje ne može zaustaviti, a time se ne može zaustaviti ni afirmacija manjina.

Zakon mora polaziti od pozitivne diskriminacije manjina jer to je samo dokaz zrelosti naše demokracije

Da bi se zakon "progurao" formira se novi tim. Takoreći, dvaput se radi isti posao. Smatrate li pravilnim što se nova radna grupa sastoji samo od političara, jednog jedinog stručnjaka i nijednog predstavnika nacionalnih manjina?

Predsjednik Mesić s našim izvjestiteljima

Prvo, ja nisam zadovoljan što je taj zakon skinut s dnevnog reda, što je povučen iz procedure, no s obzirom na moje ustavne ovlasti te na trodiobu vlasti, niti imam pravo niti mogu djelovati na izvršnu, zakonodavnu ili sudsku vlast. Znači, ja mogu izvršavati svoje ustavne obveze, ali ipak mogu reći svoje mišljenje. Smatram, naime da nije korisno formirati komisiju koja treba predložiti pravila po kojima će biti organiziran rad manjina, a da predstavnici manjina ne sudjeluju u tome, ali se predstavnici manjina mogu pozvati i nakon što se napravi radni materijal, pa onda oni mogu ravnopravno sudjelovati u konačnom definiranju zakona. Dakle, predstavnici manjina se mogu pozvati ili u tu komisiju ili u neku drugu, gdje mogu reći svoj stav, kad se iskristalizira jedan ozbiljan prijedlog koji, opet kažem, mora biti u skladu s europskim standardom.

Mislite li da će se taj postupak odugovlačiti?

Mislim da neće jer Hrvatska ima obvezu što prije donijeti taj zakon. No Hrvatskoj je, ne samo zato što to traži Europa, već i zbog sebe same, korisno taj zakon donijeti što prije.

Pristup izradi ovog zakona se mijenja s tim što se Venecijanska komisija, koja je direktno sudjelovala u izradi ovog prijedloga zakona, sada stavlja na marginu, bit će samo obaviještena o tome. Što mislite o toj marginalizaciji Europe, a prije par godina je Hrvatska pred tom istom Europom preuzela obvezu donošenja tog zakona?

Sve to skupa kasnije se reflektira na hrvatske odnose. Naime, ako bi kasnije Venecijanska komisija imala principijelne prigovore, taj zakon bi se opet morao doradivati. Dakle, gubi se vrijeme. Ali, ja mislim da su svi izvukli pouke, i oni u Saboru i oni izvan Sabora, da je ustvari naš interes da se taj zakon donese što prije i da bude što kvalitetniji. Ne

treba se plašiti manjina, nego treba poći od pozitivne diskriminacije. To je korisno Hrvatskoj, ali to je korisno i matičnim zemljama.

Ovih dana prolazi već godinu dana od popisa stanovništva u RH. Špekulira se da je udio manjina sa 22% pao negdje između 6-8%. Hoćete li prokomentirati ovaj podatak?

Pa ja ne znam, koliki je točan postotak danas, odnosno ne bih mogao sa sigurnošću reći kolika je zastupljenost nacionalnih manjina u Hrvatskoj, ali nadam se da će Državni zavod za statistiku uskoro objaviti konačne rezultate.

Možete li komentirati ostavku direktora Zavoda, magistra Rusana, jer se njegova ostavka povezuje s tim?

Pa, špekulacije se uvijek pojave kad nema jasnih razloga za nečiju ostavku. Tako je i ova ostavka ostavila prostor za špekulacije.

Smije li brojčana zastupljenost manjina utjecati na razinu njihovih prava u jednoj državi?

Mislim da tu nema pravila, nema klišea. Manjine su tolike kolike jesu, postoci nisu najbitniji jer je svaka država za sebe, svaka ima svoju povijest, a i svaka manjina ima svoju povijest. Dakle, treba ih prihvatiti kao realnost, bez obzira na brojnost jer su one korist jednoj državi. Što ima više manjina to ima više mostova suradnje. Ono što jako često ističem - posebno u odnosima Srbije i Hrvatske - polazim od toga da Srbi u Hrvatskoj moraju biti naš most suradnje sa Srbijom, a Hrvati u Srbiji moraju biti njihov most suradnje s Hrvatskom. Što se Hrvatske tiče, mi u svojoj politici i u svojim porukama polazimo od toga da se naši građani trebaju vratiti u Hrvatsku jer i oni su žrtve rata. Svi smo ostali u svojim granicama, rat je završio, žrtve su ogromne, razaranja su velika, štete su ogromne, a svi smo ostali u svojim granicama.

To je samo dokaz da tog rata nije trebalo biti. Ali Milošević je bio taj koji je htio stvoriti etnički čistu Veliku Srbiju i u svoj je plan ugradio zločin genocida i ratni zločin ž zbog čega danas i odgovara u Haagu.

Sad će doći do jedne apsurdne situacije. Naime, SRJ je donijela Savezni zakon o manjinama, puno liberalniji no što je ovaj naš

prijedlog. Zar neće biti apsurdno da Hrvatska, koja je demokratskija zemlja od Srbije, kasni i da će donijeti zakon koji će biti jednak ili, uvjetno rečeno, slabiji od njihovog?

Ja nisam ljubomoran. Ja upravo podržavam što je tamo donešen takav zakon jer je to samo dokaz da današnje vodstvo u Srbiji ide europskim putem. Žalim samo što mi taj zakon još nismo donijeli.

Nedavno ste bili u Tirani. Kad ste došli na funkciju predsjednika Hrvatske izrazili ste želju da predvodite skupinu zemalja Zapadnog Balkana. Možete li ukratko obrazložiti bit Vaše ideje?

Polazim od toga da, ako želimo biti prihvaćeni u ostatku Europe, u Europskoj Uniji, moramo imati dobre odnose sa svojim neposrednim susjedstvom, a i s onima koji su nešto dalje od nas, jer tek onda možemo biti smatrani ozbiljnom i demokratskom zemljom. Rat je ostavio posljedice, međutim nijedan narod nije kriv za rat, za rat su uvijek krive nametnute politike, što se pokazalo i ovdje. I narodi trebaju surađivati. Kod nas je ta suradnja moguća, posebno zbog toga što mi između sebe nikad do ovog rata nismo ratovali. Dakle, ta suradnja je apsolutno moguća, ali krivnja se mora individualizirati i kad za ratne zločine budu odgovarali konkretni Srbi, konkretni Hrvati, konkretni Bošnjaci, prestat će kolektivno optuživanje i u tom slučaju naša suradnja će biti dobra i na ovom prostoru. A kad govorimo o zapadnom Balkanu...

Kako ga Vi zamišljate?

Zamišljam to kao regatu, a ne kao konvoj. Svi, na čitavom prostoru jugoistočne Europe, svi smo u jednom natjecanju za ulazak u EU, ali i za ostvarenje europskih standarda, standarda u normativnom smislu, ali i životnog standarda. Onaj koji prvi ostvari te standarde, taj će se prvi uključiti i bit će primjer drugima. Ne bi bilo dobro da ulazimo u Europu u nekakvom konvoju jer u konvoju svi ovise o zadnjem. Ako idemo u regati, onda je onaj koji prvi ide, primjer drugima da i oni ubrzaju svoje priključivanje. Jugoistok Europe, kao i svi drugi u Europi, prihvaćao danas to netko ili ne, sudbinski je vezan za udruženu Europu. Današnja razvijena Europa, današnja EU, mora imati interesa da se ostatak Europe što prije udruži jer udružena Europa isključit će rat kao političko sredstvo. Proširenje

granica više neće biti motiv za rat. Svi europski ratovi su vođeni zbog granica, a kada u udruženoj Europi budu otvorene granice, slobodna komunikacija ljudi, promet roba, neće više biti potrebe za proširivanjem granica, a svatko će živjeti u svom, kao što sam rekao, kulturnom korpusu. Znači, udružena Europa definitivno će isključiti rat kao političko sredstvo, a to je šansa za sve nas.

Što mislite o stanju međuvjerske tolerancije u Hrvatskoj?

Pa, ako gledamo poruke, sve one su sasvim na mjestu, poruke su uvijek tolerancija, međusobna suradnja... Svi to javno propagiraju. Međutim, ako gledamo kako se to ostvaruje u stvarnosti, onda mislim da nema još dovoljno tolerancije. Ne možemo se uvijek pozivati na posljedice rata jer mržnja koja je stvorena u ratu, nije uzrok, nego produkt rata. Mržnja, posebno kolektivna, otuđenje, došli su kao posljedica rata. Zato ponavljam - ako se krivnja individualizira, ako isključimo te pojedince, ostaju svi razlozi za suradnju. Svi se mole jednom Bogu, netko na jedan način, netko na drugi način, ali po logici stvari, mora postojati tolerancija

Nije korisno formirati komisiju koja treba predložiti pravila po kojima će biti organiziran rad manjina, a da predstavnici manjina ne sudjeluju u tome.

među ljudima. Uvijek sam smatrao da samo tolerancija, solidarnost među ljudima, može omogućiti jedan kvalitetan život.

Kako može jedna kulturna zemlja kao što je Hrvatska nemati informaciju da se pravoslavlje ne može vezati jedino uz Srbe?

Pa, jasno, ali znate, kad se govori o kulturnoj zemlji, to vam je sve relativno. Jedna uporna i nametnuta propaganda, bilo vjerska, bilo ideološka, ona može i jedan kulturni narod odvesti na stranputicu. Vidjeli ste, što se dogodilo s Njemačkom, jednom kulturnom nacijom. Kad bismo isključili Nijemce iz ove civilizacije, što bi ostalo? I zamislite, ta Njemačka, koja je dala bezbroj znanstvenika, umjetnika, prihvati Hitlera. Dakle,

nemojte misliti da je nekakav fundamentalizam, vjerski, ideološki, karakteristika naroda, da ih nazovemo, s manje kulturnih i formalnih institucija. Tu može, na takvu podvalu, takvim totalitarnim idejama, nasjesti i najkulturniji narod. Zato je na nama sada da oni koji su preuzeli odgovornost, a to ne znači samo politika, to znači i obrazovanje, nešto i učine. Mi smo vidjeli kakvih sve čitanki ima u Hrvatskoj, to vam je dovoljno da posumnjate u zdrav razum onih koji su to pisali. I svi ti udžbenici nisu povučeni iz upotrebe, a što mislim da bi trebalo, jer jedan dio tih udžbenika polazi od redefiniranja Drugog svjetskog rata, uzroka i posljedica, a to, jasno, opterećuje mladu generaciju koja mora biti svjesna što se dogodilo i zašto se dogodilo. Ali, uvijek u životu imate one koji polaze i s podvalama. Ja to znam i iz osobnog iskustva. Kad sam bio suočen s jednom provokacijom, koja je kasnije nazvana "balvan revolucija", gdje su u mnogim gradovima, po Kninu itd. pisali "Ovo je Srbija". Mnogi koji su pisali su bili indoktrinirani, vjerovali su da će Milošević uspjeti promijeniti granice, da je JNA tako moćna, da može to osigurati i vjerovali su da će to biti Srbija, ali ja sam rekao "To nije Srbija". Srbi u Hrvatsku nisu došli i donijeli Srbiju na svojim opancima, kao što ni Hrvati nisu odnijeli Hrvatsku u Gradišće, oni su Hrvatsku odnijeli u svom srcu, kao i Srbi Srbiju. Prema tome, radi se o tome da se granice ne smiju mijenjati. Kasnije se to interpretiralo kako sam rekao: "Neka Srbi odnesu ono što su donijeli". Ja nikad to nisam rekao, nego sam rekao - oni su mogli Srbiju donijeti u svom srcu. Nisu donijeli Srbiju da bi Knin bio Srbija, da bi Glina bila Srbija, da bi Korenica bila Srbija. Nažalost, bila je takva propaganda, a u propagandi se koriste i podvale.

Možete li objasniti jedan naizgled mali propust Vašeg protokola. Naime, Vi ste 5. siječnja preko medija čestitali Božić samo Srpskoj pravoslavnoj crkvi i njenom patrijarhu. Što je s ostalim pravoslavicima koji ne pripadaju SPC-u?

Vi ste dobro rekli, radi se o propustu i ja vjerujem da se više neće dogoditi. Tako smo, kao što znate, čestitali Uskrs svima koji ga slave po gregorijanskom kalendaru, a čestitat ćemo ga i svim vjernicima koji taj blagdan slave po julijanskom kalendaru.

Goran Stojkovski i Anastazija Cako Arežina

СРЕДБА СО СТОЈАН АНДОВ ПРЕТСЕДАТЕЛ НА СОБРАНИЕТО НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Илија Христовулов, Стојан Андов и Сервет Авзиу во хотелот "Опера"

За време на претстојот во Загреб, претседателот на Собранието на Република Македонија **Стојан Андов** со своите соработници, Каролина Огњановиќ-Чукалиева, генерална секретарка на Собранието и Никола Тодоровски, републички советник, каде што учествуваа на Конференцијата на европските парламенти за созбивање на тероризмот, на 11 мај 2002 г., во хотелот "Опера", се сретнаа со група Македонци претставници на Заедницата на Македонците во Република Хрватска.

Во угодна и радосна атмосфера претседателот на Заедницата Илија Христовулов го поздравил претседателот Стојан Андов и неговите соработници и им посака едно топло добредојде како доликува на македонската душа. Исто така ги поздравил: амбасадорот Сервет Авзиу, членовите на МКД "Крсте Мисирков", на МПЦО "Св. Злата Мегленска" и членовите на Хрватското-македонско друштво, сите од Загреб, и другите гости на средбата.

Претседателот Христовулов изрази радост за вакви средби со најодговорните луѓе од Македонија, што се гаранција за преминување на кризата и за оплеменување на одамна воспоставените добри односи со Република Хрватска. Вие сте дојдени на Конференцијата на европските парламенти за созбивање на тероризмот во светот, а нас не радува што одвоивте време да се сретнете со нас, иселеници од Македонија.

Гостите се запознаа со организираниите шест културно-уметнички друштва во поголемите градови во Хрватска и нивната кровна Заедница, за соработката со амбасадата на Македонија во Хрватска и со Заедниците на останатите малцинства кои тука живеат.

Претседателот Стојан Андов изрази посебно задоволство и радост за средбата и оддаде признание и благодарност на сите кои се дојдени од многу градови како претставници на граѓани од Македонија кои живеат во Хрватска. Понатаму рече:

"Сакам да кажам неколку збора за состојбата во Македонија, а потоа да дадам едно наше видување на односите со Хрватска.

Во Македонија како што знаете, ние имавме една многу тешка година, тешка криза - воена, политичка и општествена. Не е ред сега ние да зборуваме за причините, карактерот и текот на кризата, оти ние сега се наоѓаме на еден сигурен пат на совладување на кризата. Сега работиме на целосно спроведување на рамковиот договор, да се донесат сите потребни закони и во практиката каде што се спроведуваат, аплицираат и имплементираат сите тие нови институции и нови механизми кои што требаат да делуваат. Ние донесовме и усвоивме 15 амандмани, закон за локална самоуправа, усвоивме еден многу темелен и широк закон за амнестија. Потоа закон за внатрешни работи и лични документи, а ќе ги дополниме законите за државните службеници и државната управа.

Овој мандат на Собранието има обврска да донесе закон за територијална подела - за границите на општините и за финансирање на единствена локална самоуправа.

Ние мислиме дека имплементирање на рамковиот договор тече, а мислиме дека политичките фактори на нашите Албанци во Македонија засега се држат како основа добри, да завладее една состојба на мир, толеранција и успешен соживот. Се разбира, уште постојат изолирани екстремни групи кои се обидуваат да го заплашат населението и Македонците и Албанците. Пукаат ноќе но тие веќе немаат никаква подршка и разбирање од населението и очекуваме да наскоро и тој проблем биде совладан.

Ќе одиме на избори во септември за нов состав на Собранието. Имаме планови да заедно со меѓународната заедница, сите аспекти од кризата - војни и политички да бидат затворени до крајот на годината. Сите присутни мисии од НАТО и Европската унија да се повлечат и да имаме партнерски однос на Македонија со тие меѓународни интегративни групации.

Во меѓувреме имавме една успешна меѓународна донаторска конференција. Таму е ветено да ни се стават на располагање околу 80 милиони еури за разни проекти. Тоа е добра материјална подршка и мислиме дека материјалните траги од војната ќе ги отстраниме.

Што се однесува за односите со Хрватска, можам да истакнам дека Хрватска е една од ретките земји со која ние имаме изванредно добри односи, со која во односите немаме проблеми, ако не ја сметаме недоволната развиена економска соработка. На политички и културен план со Хрватска имаме одлично разбирање и меѓусебно почитување. Имаме доста размени на делегации и политички контакти, но можам да кажам дека тука заостанува соработката меѓу парламентите. Се договоривме и тука да се направат посериозни чекори, оти парламентите се оние тела кои имаат најширок амбиент на разбирање и доверба меѓу земјите и народите.

Особено многу го цениме ставот на Хрватска од почетокот на една благонаклоност кон нејзините граѓани од македонско етничко потекло. Тоа забележав веднаш, кога почна процесот на одделување од Југославија, кога почнаа да се формираат институциите во Хрватска. Имам информации дека тоа вие знаете да го цените и дека со своја лојалност и придонес за животот во Хрватска, воопшто е придонес за развојот на односите со нашата земја.

Хрватска се држи до меѓународните обврски за однос и третирање на малцинствата. Информирани сме дека овозможува и финансиска помош на институциите на Заедницата да делуваат. Тоа високо го цениме и наша препорака е да излегувате со идеи како да ви се уште подобрат и повеќе развијат односите меѓу двете земји на сите полиња, а овде да си продолжите како и до сега да лојално и чесно ги извршувате сите обврски и права на граѓани на Хрватска. Ви благодарам".

Претседателката на ХМД Јудита Реј Худичек изрази посебна желба да ги поздрави гостите. Како Хрватица која 5 години живеела во Македонија ја радува тоа што претседателот

Андов ги истакна добрите односи меѓу нашите две држави. Бидејќи се дружи со Македонци знае дека постои голем број на Хрвати кои се пријатели на Македонија. Тоа може да се види кога имаат заеднички програми како што беше неодамнешниот концерт во хотел Еспланаде по повод 7 годишнината на пеачката група "Езерки". По тој повод поклони видео казета од концертот со молба да ја сочуваат Македонија онаква како ја памтат оние кои живееле таму.

Претседателот на МПЦО "Св. Злата Мегленска" Трајан Стефановски ги информира гостите за добиената локација за изградба на Духовен и културен центар на Македонците во Загреб. Им врачи еден примерок од идејниот проект со молба за финансијска помош.

Славица Сагадин истакна дека КМД "Кочо Рацин" од Пула оваа година има опширна програма. Се очекува делегација од Велес, градот на Рацин, која во Пула ќе потпише споразум за економска и културна соработка.

Анка Рабузин изнесе дека ние овде имаме малку информации за тоа што се случува во Македонија, немаме македонски печат, а сакаме да дознаеме за работата на Собранието какви законски прописи донесува и др.

Вукашин Јовески постави прашање каква е вистинската ситуација во Македонија денес? Претседателот Андонов директно одговори на тоа прашање. Прифатени се предлозите од Охридскиот договор помеѓу парламентарните партии (македонските и албанските). Ситуацијата на теренот се смирува. Сигурноста во најголемиот дел на кризното подрачје ја контролираат повеќе национални полициски патроли. Остана уште 11-тина села каде полицијата нема пристап. Инаку составот на македонската полиција се менува бидејќи се јавува сè поголем број на Албанци кои што сакаат да служат во силите на безбедноста. Патниот сообраќај во западниот дел на Македонија е нормализиран и може слободно да се патува.

Претседателот Христовулов на гостите им врачи книги што ги издава Заедницата и по два последна броја од списанието "Македонски глас".

Претседателот Андов се заблагодари за средбата, а сите други прашања што беа поставени за време на разговорот ќе ги пренесе до односите институции и до Агенцијата за исељеништво.

Марко Паризоски

СЕРВЕТ АВЗИУ, ДОСЕГАШЕН АМБАСАДОР НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ВО РЕПУБЛИКА ХРВАТСКА, ПРЕД НЕГОВОТО ЗАМИНУВАЊЕ ОД ЗАГРЕБ

АМБАСАДОРСКИОТ МАНДАТ ВО ХРВАТСКА ЌЕ ГО ПАМЕТАМ ПО УБАВИ НЕШТА

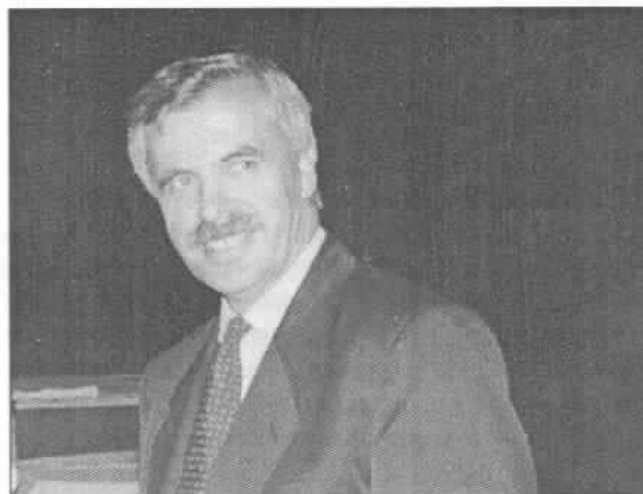
Цели шест години господинот Сервет Авзиу беше челник на македонската амбасада во Хрватска. Меѓутоа, на 1 јули годинава неговиот мандат истече и тој ја напушта оваа функција. Меѓу другото во својата биографија ќе напише дека бил и професор и новинар и општествено политички работник и министер без ресор во првата влада на Македонија во 1992 година. Пред неговото заминување за Македонија го замоливме, за ексклузивен разговор за списанието "Македонски глас" што тој љубезно се одзва.

Што приватно најмногу Ве израдува за време на овие шест години амбасадорување во Хрватска?

Мојот прв контакт со Хрватска беше во мај 1996-та година, кога македонскиот претседател дојде во официјална посета, а јас бев само акредитиран, но не и амбасадор. Таа моја претходница или влегување на голема врата во Хрватска многу ми значеше во моите понатамошни активности како амбасадор. Ќе ги паметам и добро организираниите посети на македонските политичари, кога уште повеќе се продлабочуваа нашите пријателски односи со оваа земја. Секако дека и културните настани долго ќе ги паметам, а пред се минатогодишната манифестација "Денови на браќата Миладиновци" во Ѓаково, кога ги одбележивме 140-те години од излегувањето на Зборникот на народни песни, што го испечати бискупот Штросмаер. Ме радуваа полните сали кога гостуваа македонските уметници и друштва, но секако ќе го паметам отворањето на ретроспективната изложба на македонскиот и хрватскиот сликар Орде Петлески, кој беше голем настан за Загреб.

Како Вие го оценувате Вашиот шестгодишен мандат амбасадор на Република Македонија во Република Хрватска?

Веројатно за успешното или неуспешното обавување за функцијата амбасадор треба да каже некој друг, односно Република

Македонија, нејзиниот претседател и македонското Министерство за надворешни работи. Секако, за развојот на односите меѓу нашите две земји дали се тие подобри или полоши од 1996 година кога јас стигнав во Загреб, треба да кажат и хрватското Министерство за надворешни работи и хрватскиот претседател на државата. Јас лично сум задоволен од она што го постигнавме во овој период, затоа што веќе ги потпишавме сите меѓусебни договори и спогодби за соработка. Како кров на сите тие договори, во што поскоро време, уште ни останува да го потпишеме договорот или спогодбата за регионална соработка. Се работи за еден договор што ќе ги покрие и ќе ги озакони сите досегашни договори, односно, ќе значи либерализација на протоколот на стока и пари меѓу двете држави.

Набројте ни некои од најважните работи кои како челник на амбасадата во сите сфери ги постигнавте во унапредувањето на соработката меѓу Хрватска и Македонија?

Кога се знае дека меѓу Македонија и Хрватска нема политички проблеми, моја заложба беше да доминира економската соработка. Мислам дека договорот за слободна трговија е од големо значење, исто како што беше поретходното потпишување на договорот за пријателство, но овој, за економија, некако ги легаризира односите во стопанската соработка. А тоа значи, дека сето тоа што се извезува од Хрватска за Македонија и од Македонија во Хрватска е без плаќање царина. Што е уште позначајно, овој договор Хрватска со нас за првпат го потпиша со некоја странска земја. Така, 120 милиони долари циркулираат во двата правца. Друг значаен договор е Договорот за имотно-правни односи, а тоа значи дека сето она што во поранешната земја била нечија сопственост сега ќе може да се врати.

Што како наследство ќе му оставите на Вашиот колега, кој наскоро ќе Ве наследи на оваа функција?

Како што реков - потпишување на Регионалниот договор, но секако и доследно применување на сите досегашни потпишани договори.

Како од Ваш аспект ја оценувате активноста и популарноста на македонските друштва што работат во Хрватска и дали сметате дека Република Македонија треба нешто повеќе да стори за нивен поголем развој?

Пријатно сум изненаден од активноста на друштвата на Македонците и друштвата на Албанците (кои, сега за сега, работаат на етничка основа, но има некоја тенденција и тие да се осамостојат). Но кога се говори за македонските друштва јас сум изненаден од нивната одлична организираност, а и од нивниот прием во секоја општина и жупанија. Често во моите обраќања до Македонците ја користев приликата да и оодам благодарност на Република Хрватска која вложи напори материјално да ги помага и

протежира сите друштва на националните малцинства што живеат во нејзините граници. Што Македонија би требала да стори во таа насока? Се заложив македонските друштва во Загреб да добијат свој простор, сопственост на Владата на Македонија, но, за жал, друга помош не можеме да им пружиме. Меѓутоа, нашата земја би можела да се заложити за почести гостувања на културни работници од Македонија и нивна презентација во Хрватска. Во таа насока, сакам да споменам дека се залагам за отворање на конзуларни претставништва и во другите поголеми градови на Хрватска, но поради стеснатите материјални услови, тоа до сега не можевме да го сториме, па македонскиот козулат, сега за сега, останува само во Загреб.

Шест години минавте во прекрасниот Загреб. Ќе Ви биде ли жал кога ќе си заминете од него?

Веќе ми е жал уште сега пред да заминам, затоа што тој е навистина прекрасен град, каде, и пред да бидам амбасадор, доста долго претстојувал. Тоа е град во кој секој може да го најде своето место, да биде одлично примен и град кој е многу почист од повеќето други градови. Секако дека цените на прехранбените производи и на комуналните услуги се малку повисоки од македонскиот стандард, но ако се сака да се живее во голем град мора да се плати цената. Носам добри сеќавања и од луѓето што порано ги знаев и од оние кои сега ги запознав, како и од колегите од дипломатскиот кор на Хрватска.

Ако не е дипломатска тајна, откријте ни што ќе работите по Вашето заминување од Загреб?

Амбасадор од една земја каква што е Македонија ретко кога ќе знае каде ќе замине следниот пат. Јас се враќам во Министерството за надворешни работи и секако дека таму ќе се најде некое решение што ќе биде адекватно на моето образование и искуство.

М. Апостоловска Вујаклија

БЛАГОДАРНОСТ ЗА УСПЕШНАТА МИСИЈА

Заедничка фотографија за долго сеќавање

По повод заминувањето на амбасадорот на Република Македонија во Република Хрватска, неговата екселенција Сервет Авзиу, Заедницата на Македонците во Република Хрватска на 8-ми јуни 2002 година во Загреб приреди свечен прием во негова чест.

Беше приреден пригоден програм а во името на Заедницата на Македонците во Република Хрватска, претседателот Илија Христовулов изрази искрена благодарност за успешната мисија на амбасадорот Сервет Авзиу. По тој повод на амбасадорот му беа предадени пригодни поклони и упатени срдечни честитки со желба да нашата соработка и понатаму продолжи. Амбасадорот се заблагодари на вниманието што му е искажано и на успешната соработка што ја имаше со Заедницата на Македонците во Република Хрватска за време на неговиот шестогодишен мандат како амбасадор во Република Хрватска.

Благоја Јовановски му врачува на амбасадорот пригодни поклони

Иван Качувов му врачува на амбасадорот уметничка слика

Излагање на амбасадорот Сервет Авзиу

**ЗАЕДНИЦА НА ЗДРУЖЕНИЈАТА НА МАКЕДОНЦИТЕ
ВО РЕПУБЛИКА ХРВАТСКА**

*До амбасадорот на Република Македонија
во Република Хрватска
М-р Сергеј Авзиу*

Ваша екселенцијо,

Изразувајќи длабока љубов од името на Заедницата на Македонците во Република Хрватска примаме искрајна благодарност за успешната мисија која ја имавте како дипломат, претставувајќи ја нашата Татковина Република Македонија во Република Хрватска.

Ценем го и Вашоот голем допринос во рамките на делувањето на Заедницата на Македонците во минатите шест години на полето на презентацијата на Македонската културна, традиционална и духовна самобитност. Ви укажуваме честито за вложениот труд и ангажман.

Воедно ценем го и податокоот дека заедно ги поминавме најтурбулентните години за двете земји а при тоа со своето ангажирање како амбасадор на Република Македонија дадовте голем допринос за зачувување на досиштинството и авторитетот на Заедницата на Македонците, Вам и на Вашето семејство Ви посакуваме секое добро.

Веруваме дека и понатаму со својата честитост и труд ќе дадете допринос во рамките на мирниот развој на парламентарните и демократски односи во Република Македонија за што Ви посакуваме голем успех.

Во надеж дека нашата соработка ќе продолжи и понатаму во духот на традиционалното пријателство на нашите две земји, Република Хрватска и Република Македонија, Заедницата на Македонците во Република Хрватска за Вас останува и понатаму остворена и искрајно пријателска.

**Во името на Заедницата на Македонците
и со изрази на лично љубување,**

Загреб, 08.06.2002 г.

Претседател

Илија Христиодулов

НЕДЕЛА НА ФРАНКОФОНИЈАТА ВО ЗАГРЕБ

Амбасадата на Република Македонија во Загреб во соработка со Францускиот институт на 22-ви март 2002-та год., организира манифестација под името "НЕДЕЛА НА ФРАНКОФОНИЈА", на тема "МАЛИТЕ КНИЖЕВНОСТИ ВО КОНТЕКСТОТ НА ФРАНКОФОНИЈА".

Предавачот проф. д-р Слободан Мицковиќ, есеист, критичар, писател и професор на Филолошкиот факултет во Скопје го претставува г-ѓа Марија Георгијева - Петриќ од македонската амбасада и г-дин Оливиер Броцхер, аташе за култура на француската амбасада во Загреб.

Тој истакна дека франкофонија не е само француски јазик, книжевност и култура, туку разбирање на овој свет, начин на живеење.

Современа мисла во светот претставува дека живееме слободно во глобално село во кое се одразува нашето постоење. Таа мисла истакнува дека сме сите на таа идеја, дека целиот свет е ист, дека сè е во интерес на една мисла, наводно заедничка човечка слобода.

Франкофонијата се појавува како движење, како излез во контекстот на идејата на глобализацијата. Нејзината идеја е да се имитира, да се прилагоди, но да се задржи сопствената традиција, што е многу тешко.

Така доаѓа до судар на две интенции, глобализам и франкофонија. Франкофонијата нуди формула на креација, таа живее од различитостите и нив ги афирмира, а се спротивставува на хомогенизацијата.

Истакнатата идеја на франкофонијата е таа, што таа својата формула ја понудува и на заедници кои не се од француското говорно подрачје.

Марија Георгијева-Петриќ, Слободан Мицковиќ и Оливиер Броцхер

Македонија и други новоосамостоени земји посегнуваат за сè за да изградат свој идентитет. Многу од тие земји не знаат на каде да се свртат, па затоа се свртуваат спрема минатото. Франкофонијата како идеја тоа не го прихваќа. Затоа излез на малите култури и книжевности е во идејата на франкофонијата, да ја истакнат својата самобитност и креативност за обединување на основите на човечките вредности.

Темите од македонската книжевност се разбирливи за франкофонијата и за Средна Европа оти тоа е заедничко живеење на повеќе нации.

Во склопот на ова манифестација во загребската Кинотека е прикажана проекција на македонскиот филм "СРЕКНА НОВА '49" во режија на Столе Попов. Темата на филмот се политичките прогони за време на Информбирото во 1948-та година.

Марко Паризоски

ИН MEMORIAM

Професорот д-р Слободан Мицковиќ неодамна ненадејно почина во Скопје. Беше еден од најдобрите литературни критичари на Македонија, но и на поранешните југословенски републики. Ќе го памтиме како одличен ерудит, но и како прв професор по историја на новинарството на интердисциплинарните студии по новинарство во Скопје. Ќе го памтиме и по неговата благородна душа, љубовта што ја имаше кон секој вистински човек и великото почитување на еден од најдобрите македонски писатели - Живко Чинго.

Не живееше напрасно зашто зад себе остави дело на кое долго ќе се сеќаваме.

Ние во Загреб ја имавме посебната можност како последна публика да го проследиме предавањето на тема "Малите книжевности во контекстот на франкофонијата" и последни да се воодушевиме од неговиот интелект.

Марина Апостоловска

SPLIT PROSLAVIO DAN EUROPE

MLADI MAKEDONCI ZA PRIKLJUČAK EUROPI

Marjan Iliev, predsjednik mladih Makedonaca

Europski pokret - *European Movement Split* u suradnju s *American Friends Service Committee (AFSC)*, Ured za Srednju i Istočnu Europu, Budimpešta, organizirala je međunarodni Okrugli stol na temu "Pristupanje Europskoj uniji: što to znači za hrvatsku generaciju mladih?" koji je održan u Splitu, 24. svibnja 2002. godine. Ovo je bio prvi okrugli stol u nizu jednodnevnih rasprava što su se održavali u zemljama Jugoistočne Europe koje imaju za cilj pristupanje Europskoj uniji.

"Hrvatska nema dileme želi li se priključiti Europi, pa tu ideju treba promicati, jer je nužna za prosperitet Splita, okolice i zemlje u cjelini - rekao je predsjednik EPS-a dr Ivan Bilić, a zatim pozvao mlade da se aktivno uključe u izgradnju novog europskog i svjetskog pokreta pod geslom "Više pažnje - manje mržnje".

Među sudionicima okruglog stola prisustvovao je Marjan Iliev, predsjednik mladih Makedonaca, okupljenih pri Makedonskom kulturnom društvu "Makedonija" u Splitu. Govoreći što mla-

di Makedonci kojima je druga domovina Hrvatska misle o Europskoj integraciji i što Hrvatskoj donosi sporazum o stabilizaciji i pridruživanju Europskoj uniji, Iliev je kazao: "U takvom okruženju, spremni smo podijeliti odgovornost i doprinjeti stabilnosti i suradnji u Jugoistočnoj Europi. Mi znamo da u ovoj fazi našeg približavanja glavni uvozni proizvod iz EU je stabilnost i prosperitet. Mi ga uvozimo i u duhu dobre regionalne suradnje prenosimo zemljama obuhvaćenima Procesom stabilizacije i pridruživanja".

Iliev je zatim naglasio kako su mladi Makedonci u Splitu u pot-

punosti svjesni svih zadaća i golemih napora koji nas očekuju u približavanju europskim standardima, te kazao kako upravo stoga više pažnje treba posvetiti nedostacima na koje ukazuje Izvješće Europske komisije, nego na pohvale.

Marjan Iliev, je na kraju izlaganja kazao, kako Makedonsko kulturno društvo "Makedonija" u Splitu tradicionalno u sklopu obilježavanja Dana Europe organizira Okrugli stol na kojemu se raspravlja o negativnim trendovima u životu mladih te kako ih promijeniti u pozitivne.

Ivica Luetić

DAN EUROPE 9. SVIBANJ SVEČANO OBILJEŽEN I U SPLITU

Makedonija je uvijek podržavala zajedništvo

U organizaciji Europskog pokreta Split, Grada Splita i Splitsko-dalmatinske županije, priređeno je 9. svibnja prigodno primanje za konzularni zbor, predstavnike udruga nacionalnih manjina, saborske zastupnike i predstavnike Sveučilišta, Veleučilišta, Crkvenih zajednica i županijskih vlasti, na kojem je bila i predsjednica Makedonska pravoslavna crkvena općina "Sveti Naum Ohridski" i članica Izvršnog vijeća Europskog pokreta za integraciju sa Europom u Splitsko-dalmatinskoj županiji, gospođa Ivona Musić-Nedelkowska.

Mi, Makedonci uvijek smo bili i ostajemo dio Europe. Mi želimo u toj zajednici ostati Europljani na makedonski način, kao što smo to bili tijekom stoljeća naše povijesti. Tek takva Europa, koja obogaćuje kulturni i nacionalni identiteti svih njezinih članica i građana, garancija je slobode razvitka, izričja i samoodlučivanja svakog pojedinca i naroda - kazala je Musić-Nedelkowska.

Upravo stoga, mi makedonci u Splitu i diljem naše lijepo Hrvatske izražavamo radost zbog nastojanja na stvaranju Europskog zajedništva. Isto tako iskreno podržavamo zajedništvo i sa drugim religijama. Želimo biti partner u kulturnom i socijalnom dijalogu, zaključila je Musić-Nedelkowska.

Ivica Luetić

МУЛТИКУЛТУРА

ЦИКЛУС НА ПРЕДИЗВИЦИ НА ЕВРОПА - МАКЕДОНИЈА

Во склопот на МУЛТИКУЛТУРАТА во Загреб, на 19-ти март 2002-та год., во КСЕТ (Клуб на студентите на електротехника), претставена е Македонија. Целта на програмата е истакнување на културните различности и меѓусебна толеранција. На оваа трибина присуствуваа и членовите на МКД "Крсте Мисирков".

За темата на трибината "ТРАДИЦИЈА И СОВРЕМЕННОСТ - ЕТНИЧКА И ПОЛИТИЧКА НАЦИЈА" предавач беше М-р Тарик Куленовиќ.

На почетокот тој истакна дека Македонија е млада држава и дека од 11-иот век дури во 1991-та година остварува самостојност. Со тоа и македонската нација добива признание, бидејќи со векови беше покорена од Османлиското царство.

Проблемите на Македонија може да се прикажат на две рамништа. Едно е односот на Македонија со соседните држави, кои некои од нив имаа, а сега и понатаму пројавуваат аспирации спрема македонската држава или македонската нација. Второто рамниште е внатрешно - политичките односи на мнозинскиот народ - Македонците и Албанците како најбројното малцинство. И Албанците се релативно млада нација, кои имаат своја матична држава, но во Македонија бараат да бидат конститутивен народ.

Политичката свест на Македонија мисли дека ако тоа Албанците го добијат, тоа би постанало албанско подрачје со цел да се присоедини кон Албанија.

Тоа е сегашниот проблем во Македонија поради кое и настанаа вооружените судири.

Македонските и албанските политички елити во Македонија секоја за себе има свое мислење, но и двете имаат должност да ги уредат меѓусебните односи така да се обезбеди мир и толеранција меѓу луѓето во земјата. Како модел за тоа треба да им послужи политичкиот потез на првиот претседател на Македонија - Киро Глигоров. Тој со политичката коалиција со Албанците

Музичката група "Фолтин" од Битола

обезбеди мир во Македонија во војниот виор на Балканот од 1991-та година.

Во вториот дел на трибината се зборуваше на тема Современа уметничка сцена во Македонија. Бидејќи промените во културните институции во Македонија се идентични како во другите транзициски земји, се појавуваат неформални уметнички групи кои ги поврзуваат културните манифестации меѓу државите. Таква една уметничка група која настапи е музичката група **Foltin / Donkey Hot** од Битола. Таа е најистакнатиот млад состав во Македонија кој изведува оригинален **etno - jaz**. Голема афирмација стекнаа со снимањето и изведувањето на музика за повеќе театарски претстави во Македонија. Групата ја сочинуваат: Бранислав Николов, Пеце Николовски, Пеце Трајковски, Славче Јовев, Петар Димитроски и артиската Кристина Христова.

Со својот настап во Хрватска покажаа желба да ги поврзат уметниците од двете држави. Освен во Загреб ќе настапат и во Пула, Осиек, Сисак и Славонски Брод.

Бидејќи вечерта беше посветена на македонската култура и традиција присутните можеше да се почестат со македонскиот познат специјалитет "гравче на тавче" и со црно вино од Повардарието.

Марко Паризоски

Katica Čulavkova

Govoriti i pisati o književnim i znanstvenim prinosima Katicе Čulavkove nije niti jednostavan niti lagan zadatak zbog njihove brojnosti, impresivne obavještenosti i neosporne kakvoće što je porediva s takvim ili sa sličnim uradcima u međunarodnim okvirima. Ona je potpisala nepregledni niz vlastitih knjiga i onih u kojima se pojavljuje kao priređivačica, a njihov broj doseže četrdesetak naslova. Na jednoj su strani njezine umjetničke kreacije: ponajprije zbirke pjesama *Vlagovjesti* (Благовести, 1975), *Akt* (1978), *Naš suglasnik* (Нашиот согласник, 1981), *Nova put* (Нова пот, 1984), *Neuralgična mjesta* (Невралгични места, 1986), *Divlja misao* (Дива мисла, izbor, 1989), *Žedi, prijestupne pjesme* (Жедби, престапни песни, 1989), *Domino* (1993), *Via lasciva* (1998), *Predigra* (izbor, 1998), *Expulsion du mal* (elektronsko izdanje, 2000), a potom knjiga novela *Drugo vrijeme* (Друго време, 1989) i poetska drama *Izgon zla* (Изгон на злото), a na drugoj poetika / teorija književnosti, esejistika i kritika te antologičarska i zbornička djelatnost. U tom drugom dijelu opusa nalazimo djela koja su po mnogočemu označili novo interpretacijsko, poetološko i teorijsko

ZNANSTVENI PRINOSI KATICE ČULAVKOVE

razdoblje u suvremenoj makedonskoj književnoj znanosti. Izlazila su ovim redoslijedom: *Figurativni govor i makedonska poezija* (Фигуративниот говор и македонската поезија, 1984), *Korak i odstupanje* (Стапка и отстапка, 1987), *Odlike lirike* (Одлики на лириката, 1989), *Čežnja za sustavom* (Копнеж по систем, izbor, 1992), *Pristup i ishod* (Потход и исход, 1996), *Kamen iskušenja* (Камен искушитель, 1997), *Bilježnica* (Тетратка, 1997), *Teorija književnosti - Uvod* (Теорија на книжевноста - uvod, 1999), *Mala književna teorija* (Мала книжевна теорија, 2001).

Primjetna je izvjesna dihotomija u naslovljavanju knjiga iz toga korpusa jer susrećemo "literarizirane" naslove među onim djelima koja pripadaju kritici, interpretaciji književnih tekstova i esejistici, dok su isključivo znanstveni (teorijski i poetološki tekstovi) sasvim precizno naslovljeni i odmah upućuju na temeljni problem kojim se zanimaju (npr. *Figurativni govor...*, *Teorija književnosti...*, *Mala književna teorija*).

Znanstveni je govor Katicе Čulavkove počeo od pojedinačnoga i težio zahvatiti opće odnosno sveopće, tj. univerzalno. Na tom putu znanstvenoga razvoja i usavršavanja uvijek je prisutna makedonska umjetnička književnost kao kamen temeljac njezinih poetoloških, teorijskih, kritičkih, interpretacijskih i esejističkih ovjeravanja mogućnosti teorijskih gledišta i koncepcija. Dobar je primjer poredba između njezine prve poetološke knjige *Figurativni govor i makedonska poezija* i dviju posljednjih: *Teorije književnosti* i *Mala književna teorija*. Naime, u drugom poglavlju prvospomenute knjige je na temelju "iščitavanja" figurativnoga govora u djelima Grigora S. Prličeva (Skenderbeju i Serdaru) utemeljen prvi retorički nacrt u makedonskoj znanosti o književnosti te u trećem predstavljen kompetentan opis

metafore u suvremenoj makedonskoj poeziji. Kritička i esejistička djela te "Odlike lirike" (disertacija obranjena na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu pred profesorima doktorima Jurom Kaštelanom, Antom Stamačem i Nikolom Strajničem) pripadaju razdoblju ovjeravanja kritičkih, interpretacijskih i znanstvenih činjenica na temelju kojih su mogle nastati "kapitalci" u makedonskoj književnoj znanosti: *Teorija književnosti - Uvod* i *Mala književna teorija*. Njezina *Teorija književnosti* doista je kompetentan pregled temeljnih problema kojima se bavi ova disciplina te ukazuje na izvrsno poznavanje teorijskih diskursa od samih početaka do recentnih radova. Očekujući svojevrsni nastavak u Maloj književnoj teoriji, dobili smo štivo koje zahvaća građu koja je znatno šira od same teorije književnosti jer želi sljubiti teorijsku misao s interpretacijom na širem planu negoli je to samo književnost. Katica Čulavkova je u ovoj knjizi u potrazi za znatno širim kulturalnim okvirom u kojem nastoji čitati i tumačiti književno djelo kao jedan od fenomena društvene stvarnosti. Bitnom činjenicom njezinih tekstova smatram interpretacijska i teorijska tumačenja koja su utemeljena na makedonskim književnim djelima. To znači da se i najkompliciraniji teorijski sustavi ovjeravaju na makedonskim književnim djelima čime dokazuju svoju jezičnostenilsku vrsnoću, a znanstvenom pismu Katicе Čulavkove daju neporecivu posebnost. Po mom skromnom mišljenju ona je osoba sasvim spremna i kompetentna napisati cjelovitu povijest makedonske književnosti od njezinih početaka do današnjih dana. Možda je ovaj zaključak upravo podudaran s njezinom teorijski, interpretacijski, kritički i esejistički kontroliranom misli koja se temelji na godinama znanstvenoga samoprijegornog rada čiji su prinosi najposebnije kakvoće.

Borislav Pavlovski

KONSTANTIN MILADINOV I JURAJ TORDINAC

Juraj Tordinac upoznao je Konstatina Miladinova za vrijeme boravka mladog prosvjetitelja u Đakovu, u vrijeme njegove priprave za izdavanje kapitalnog Zbornika, zbog kojeg Đakovo danas ima važno mjesto u makedonskoj i bugarskoj kulturi. U drami *Zlatousti - Tužni dom hrvatski*, Stjepan Tomaš spaja u jednoj sceni ova dva pjesnika, od kojih je Konstantin Miladinov puno poznatiji, dok je Jurja Tordinca, "Ilira iz Slavonije" zadesila prečesta "bolest" pjesnika iz provincije - neprepoznavanje njihovih pravih vrijednosti. Kada čitamo neke njegove pjesme, čini se kako natkriljuju mnoge danas poznatije hrvatske pjesme i pjesnike iz sredine 19. stoljeća.

Jurja Tordinca i Konstantina Miladinova ne veže samo njihovo nesumnjivo poznavanje i kontakti koji su vjerojatno između njih dvojice bili česti dok je u Đakovu Miladinov dovršavao svoje veliko djelo. Postoji i dugi veliki broj dodirnih točaka između ova dva velika pjesnika. Ponajprije ih povezuje osoba biskupa Strossmayera, ali i njihovo autorsko pjesničko djelo: primjerice, Miladinov je za života objavio 14 pjesama (Svirala, Ne-nepijan, Bisera, Golupčić, Želja, Za križem, Pobratimstvo, Razmišljanje, Grk vladika Bugarima, Siroče, Suncu, Jedup junačina, Tuga za jug, U tudini), a Tordinac 17 pjesama: 16 vlastitih i jednu prijevodnu obradu (Slavonia sestram, Žalost-radost, Pozdrav danici, Moja domovina, Zvezdica, Ljubav domovine, Rodu na poštenje, Radomir, U daljinu, Stan žuđeni, Nevinost, Tri cvijeta, Tužba ljubičice, Moje pjesni, Sreća pjesnička, Tuga vjernih domorodaca zbog nekih, Pjesnik i Ilirče). Oba autora su pjesme objelodanili u tadašnjoj periodici, a niti jedan nije objavio za života samostalnu pjesničku zbirku. Miladinov ju zbog svoje tragične sudbine nije ni mogao objaviti, a Tordinac se nakon osam godina "pjevanja", okrenuo svojim dužnostima u okviru Đakovačke i Srijemske biskupije. Tematski nije teško pronaći zajedničke romantičarsko-preporodne crte u ova dva pjesnika. Miladinov se doduše javlja kada je apsolutizam u hrvatskoj književnosti već dobrano prigušio preporodni zanos i ona se nalazi pred razdobljem kojeg nazivamo predrealizmom, ali njegovo opsegom malo književno djelo moralo je obaviti sve ono što su Ilirci okupljeni oko Gaja i njegovih novina u kojima je revno osam godina

pisao Tordinac - Ilir iz Slavonije - već odavna učinili.

Juraj Tordinac rodio se 17. travnja 1813. u Đakovu, gdje je i umro 15. svibnja 1893. godine. Gimnaziju je završio u Vinkovcima, a bogosloviju je učio u Đakovu i Pešti. Služio je kao kapelan u Svilaju, Podcrkavlju, Kopanici i Osijeku, a 1850. godine postao je prvim tajnikom biskupa Strossmayera pa župnikom u Brodu na Savi. Godine 1856. postao je ravnatelj biskupske kancelarije u Đakovu, zatim kanonik, opat, veliki prepošt i na kraju rektor đakovačkoga sjemeništa. Kako piše u Đakovačkoj čitanci dr. Goran Rem, jedan od suvremenih pomicalatelja Tordinčeva pjesništva, Tordinac je bio "sklon glagoljaškoj baštini, a autorom je šesnaest prigodnica i uže lirskih pjesama te jedne prijevodne obradbe lirske pjesme." Pjesme najčešće objavljuje u *Danici* između 1835. i 1842. potpisujući se Gjuro ili pak Jure Tordinac, u potonjem slučaju nadopisujući i *Ilir iz Slavonije*. Njegova je prva pjesma naslovljena *Slavonija sestram* (1835.) iskazuje sreću zbog pojave zvijezde Danice koja u *pol danku sija nami z visina*. Ta preporodno programatska pjesma pokazuje jasnu svijest Slavonaca o značaju kulturne akcije pokrenute tih godina.

"Neveliki pjesnički opus Jurja Tordinca, pojavljivanjem u tisku rasprostrt kroz osam godina, sadrži uzoritu hrvatsku romantičarsku koherenciju. To znači da s jedne strane piše, već od prve pjesme u slavu *Danice* odnosno doslovnoga kulturnoga periodika i metaforične ukupne *ilirske* kulturne akcije, a s druge strane razrađuje osjetljivo pjesnikovo mjesto u svijetu". (G. Rem)

Dr. Boris Pavlovski u pogovoru sjajne knjige *Da vidim Ohrid, Strugu da vidim*, kaže o poeziji Konstantina Miladinova sljedeće: "Njegova je poezija u intertekstualnoj igri značenja isprepletana od strukturnih elemenata usmene narodne poezije i poetičkih odlika koje imaju predromantička i romantična obilježja..."

U poeziji Konstantina Miladinova u prvom je planu lirski subjekt usklađen s kultom individualizma europskog romantizma. Svi se fenomeni prelamaju kroz istančani pjesnikov psihički seizmograf koji bilježi najtananije otkucaje srca, i zbog toga se u najboljim ostvarajima (Tuzi

za jugom, Golupčiću, Skrsti, Kletvi) surećemo s visokim stupnjem zasićenosti lirskog subjekta melankolijom i pesimizmom, iako se znaju probiti i drugačije intonacije koje su socijalne (Siroče) i ironijsko-humorističke (Ne-nepijan, Jedup junačina) a čak i polemičke naravi s nacionalno-političkim konotacijama (Grk vladika Bugarima). On je skloniji onoj struji pred romantičarskog diskursa u kojem vlada nagnuće prema intimi i opisivanju osobnih emocionalnih stanja, zaokupljenih vlastitim bolima i nedaćama, uznositim željama i nadanjima, zagonetkama ljubavnih nemira, idealiziranim pejzažima zavičaja (domovine) i turobnim raspoloženjima u moskovskoj sredini."

Među pjesmama Konstantina Miladinova svakako se izdvaja elegična Tuga za jugom u kojoj se prepoznaje rodni stručko-ohridski krajolik:

"da vidim Ohrid, Strugu da gledam", a posebice mitsko jezero kojeg se i danas neumorno dotiče pjesnička mašta:

"priroda svoja raskošna čula/darežljivo prosula tuda: jezero gledaš, bijelim se pravi;/pogledaš polje, planinske hridi, ljepota Božja svuda se vidi.."

Svojedobno je Hugo Badalić u svojoj *Antologiji umjetnog pjesništva* iz 1892. izdvojio pjesmu *Moja domovina*, bjelodanjenu u već spominjanoj Danici ilirskoj, a ta pejzažno-domoljubna pjesma stilizirano opisuje svoju osjećajnost, idilično usmjerenu prostoru koji se daje raspoznati kao pejzaž Đakova i Đakovštine. Naime, "Gdje bogate njive plode / Žitom različnim..." nalazi se dakako prostor Slavonije, međutim, đakovačko je okružje prostor u kojemu i "gorice i dolovi /Skladno mijenjaju/I čovjeku predstav novi/ Vazda davaju..."

I u drugim pjesmama našlo bi se dodirnih točaka između ova dva velika pjesnika, koje su život i Josip Juraj Strossmayer nakratko spojili u Đakovu, a onda je svki krenuo svojim putem: makedonski pjesnik u tragičnu smrt, a Tordinac u mirne godine bez pjesničkog stvaranja. Za kraj ovog teksta, koji je samo podsjećanje na dva velika pjesnika, evo jedne lijepe pjesme Jurja Tordinca *Ljubav domovine*, koja, među ostalim, govori kako i mali narodi, poput makedonskog i hrvatskog, imaju prava voljeti svoj narod kao i oni koje nazivamo "velikima".

Mirko Ćurić

Juraj Tordinac

LJUBAV DOMOVINE

Štogaod diše, i ovomu
Životu se veseli,
Sve to teži svomu domu
I u njemu bit želi;
Sve to ljubi domovinu
Svoju milu dēdovinu.

U Eskima brēg ledeni
I uboga kolēba
Sve imanje njemu i ženi,
Pa on više netrēba,
Nit bi svoju snēžnu stēnu
Dao za svega svēta cēnu.

U kerletku slavka stavi
Žicom zlatnom pletenu,
A hranu mu silnu spravi
I sladčicu medenu!
Ipak teži u goricu
Na poznatu seb' grančicu.

Lav, ris pustoj u samoći
I raskošnoj slobodi
Milu špilju i u noći
I u danu nahodi:
I jer trudan krēpost kupi
U njoj, rado tamo stupi.

Svi stvorovi dom svoj brane,
Kad protivnik pristupi,
Nit koi u mir prie stane,
Neg vrag silni odstupi:
Ako pako, stan izgubi,
S dōmovinom radost gubi.-

Što je Eskimu brēg ledeni?
Lav, risu pustinja?
Što l' slavuju stan zeleni,
Gnēzdo, što li gloginja? -
A što nama dom naš mili? —
Tko će odoliti ljubve sili!?

(pjesma je napisana originalnim pravopisom iz vremena njenog nastanka)

O POEZIJI SLAVKA MIHALIĆA NA MAKEDONSKOM JEZIKU

U ovom ću prikazu prokomentirati tri teksta o poeziji Slavka Mihalića koji su objavljeni ili će to tek biti u knjigama izabranih pjesama na makedonskom jeziku.

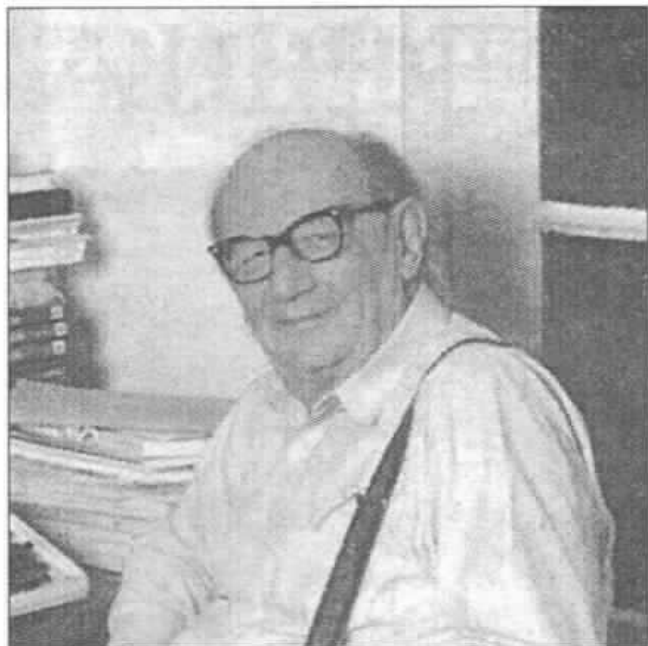
Makedonska se književna i kulturna javnost susrela prvi put s Mihalićevom pjesničkom riječi na makedonskom jeziku 1954. godine kad je Gane Todorovski u skopskom književnom časopisu "Razgledi" objavio njegovu pjesmu iz zbirke "Komorna muzika".

Kratki niz knjiga izabranih pjesama Slavka Mihalića objavljenih na makedonskom jeziku sastoji se od "Prozora ludila" (Prozorec na ludiloto, 1983), "Vrta crnih jabuka" (Gradina na crnite jabolka, 1999) i izdanja koje će se pojaviti ove godine neposredno pred "Struške večeri poezije" na kojima će pjesniku biti uručen Zlatni vijenac.

Prvenstvo ima izbor iz Mihalićeve poezije koji je pod naslovom "Prozor ludila" (Prozorec na ludiloto, Struga, Misla, Međunarodna poetska edicija Mostovi, 1983) priredio i pjesme prepjevao Stefan Tanevski. U toj knjizi od 66+3 stranice nalazimo četrdeset i sedam Mihalićevih pjesama prevedenih na makedonski jezik, prikaz "Snaga riječi" (Silata na zborot) i biobibliografsku bilješku. Naslovna se sintagma odnosi na autorov ciklus i pjesmu "Prozor ludila" iz zbirke "Klopka za uspomene" (1977). Izbor počinje pjesmom "Gradanin drugoga reda" iz zbirke "Tihe lomače" (1985) i završava pjesmom "Kantata o kavi" iz zbirke "Klopka za uspomene" (1977). Na temelju uočenoga može se zaključiti da nije riječ o kronologijskom principu predstavljanja Mihalićevih pjesama, a u izdanje je ušla pjesma "Gradanin

drugoga reda" koja je objavljena u ožujskom broju beogradskih "Književnih novina" (1982), o čemu, uostalom, priređivač i prevoditelj priopćuje u svom prikazu na kraju knjige. Naime, treba reći da je ta Mihalićeva pjesma ušla u njegovu pjesničku zbirku "Tihe lomače" (1985) koja je objavljena dvije godine po izlasku iz tiska prvoga makedonskog izdanja njegovih pjesama. Spomenuto je izdanje popraćeno već spomenutim prikazom koji se sastoji od izbora kratkih ulomaka iz kritičke i esejističke literature o poeziji Slavka Mihalića. Autori su citata: Đuro Šnajder, Miloš I. Bandić, Antun Šoljan, Muharem Pervić, Miroslav Vaupotić, Milovan Danojlić, Slavko Leovac, Dalibor Cvitan, Dragan Jeremić i Dubravko Horvatić. Oni u dobroj mjeri ukazuju na bogatu recepciju Mihalićeva pjesničkog djela u širim granicama (ne samo hrvatskim). Nažalost, Stefan Tanevski nije se upustio u kritičku ili znanstvenu elaboraciju njegova opusa, već se zadovoljio izborom citata i hvalevrijednim pokušajima prepjevavanja Mihalićevih pjesama.

Drugi po redu izbor priredio je Venko Andonovski, književnik i profesor hrvatske književnosti na Filološkom fakultetu u Skoplju, pod naslovom "Vrt crnih jabuka" (Gradina na crnite jabolka, Struške večeri poezije, Struga, 1999), koji je nazvan po istoimenoj Mihalićevoj pjesmi i zbirci pjesama iz 1972. godine. Prepjeve su priložili za to "uvodno" izdanje u "osvajanje" Zlatnoga vijenca Struških večeri poezije, pored Venka Andonovskoga, autora i veoma inovativnoga tumačenja pjesnikove poetike, Gane Todorovski i Atanas Vangelov, svi redom poznati makedonski kroatisti kojima se "lijepa naša" nije u punom smislu

*Slavko Mihalić, dobitnik Zlatnog vijenca
Struških večeri poezije*

ikada odužila za njihov doprinos afirmaciji hrvatske književnosti i kulture u Republici Makedoniji. Venko je Andonovski priredio izabrane Mihalićeve pjesme iz svih njegovih dotadašnjih zbirki, počevši s "Komornom muzikom" (1954) i završivši s pjesmama iz "Pandorine kutije" (1997). Taj izbor je precizan poetički rez kroz Mihalićevu poeziju koju prati jedna doista kompetentna rasprava što ukazuje kako na poznate kritičke i znanstvene prosudbe tako nudi i jedno drugačije, semiotičko, čitanje njegove poezije, a koje je, kao što kaže i sam priređivač, započeo Ante Stamać. Rasprava Venka Andonovskog "Pjesnik otpora represiji" (Poetot na otporot na represijata) predstavlja nezaobilazni prilog tumačenju "stilsko-tipoloških odlika" Mihalićeve poezije koja je u ovom izdanju predstavljena sa sto deset uzorno prepjevanih pjesama.

Treći po redu izbor pjesama Slavka Mihalića na makedonskom jeziku očekujemo s nestrpljenjem jer će biti dvojezički i znak priznanja da se ovaj hrvatski klasik pridružio tako eminentnom pjesnikčkom nizu koji je obilježio poeziju druge polovice dvadesetoga stoljeća. Na tom veličanstvenom adresaru laureata "Struških večeri poezije" nalazimo Pabla Nerudu, Eugenia Montala i Josifa Brodskog, ali i Blaža Koneskog te Miroslava Krležu (koji je nagrađen 1979) te još brojne pjesničke veličine!

Protokol Struških večeri poezije predviđa, između ostaloga, objavljivanje dvojezičnog izdanja izabranih pjesama laureata Zlatnoga vijenca, pa će i Slavko Mihalić dobiti na dar takvu knjigu od oko tristotinjak stranica koja će sadržavati pjesnikov proslav, autograf pjesme, fotografiju, stotinjak pjesama i pogovor. Autor je pogovora Gane Todorovski, a njegov je naslov "Pjesnik čudotvorac" (koji priziva pjesmu 'Sudbina pjesnika, čudotvorca' iz zbirke 'Početak zaborava' iz 1957) s podnaslovom "O poeziji i poetici Slavka Mihalića".

Kako i sam sudjelujem u tom izdanju s prijevodom pogovora na hrvatski jezik, osvrnut ću se na neke njegove karakteristike. Naime, Gane je Todorovski u tom tekstu spojio oduševljenje pjesnika-esejista-znanstvenika poezijom Slavka Mihalića. Svoje čitanje i tumačenje Mihalićeve poezije i poetike utemeljio je osim na osobnim spoznajama i na onima koje su objelodanili u različitim vremenskim razdobljima Ivo Frangeš, Vlatko Pavletić i Ante Stamać. Njihova gledišta i metodologije predstavljaju svojevrstne dionice u hrvatskoj znanosti o književnosti. Ivo je Frangeš vidovito predvidio značenje prve Mihalićeve zbirke pjesama (Komorne muzike, 1954) kao medašne u hrvatskoj suvremenoj poeziji, dok su Vlatko Pavletić i Ante Stamać specifičnim metodološkim pristupom protumačili bitne odlike te poezije koja nije imala pravoga prethodnika a nema niti istinskoga nastavljača.

Iz Todorovskijevoga teksta moguće je zaključiti da je Ante Stamać odmakao najdalje u tumačenju Mihalićeve poezije. Naime, Stamaćeva knjiga "Tema Mihalić" (Vinkovci, 1996) pokazuje, uz kontinuirano bavljenje tim opusom, i sasvim osmišljena teorijska uporišta u tumačenju Mihalićeva pjesničkoga opusa kojega po Gani Todorovskom potpisuje "pjesnik čudotvorac". Gane Todorovski ne skriva da piše o dugogodišnjem kolegi i prijatelju s kojim ga vezuje i gotovo ista stilsko i tematsko-idejna matrica, pa je zbog toga prepoznavao iste znakove vremena i poetike u Mihalićevu pjesništvu koji se zrcale i u nekim njegovim pjesmama i zbirkama. Taj predgovor naprosto djeluje kao zrcalni autoreferencijalni zapis i prinos je u razumijevanju poezije Slavka Mihalića.

U Zagrebu, 22. lipnja 2002.

Borislav Pavlovski

МЕЃУ ДВА БРОЈА

Македонската делегација полага венец на Споменикот на бранителите на Гаковштина

Средба со Катица Ќулавкова во Пула

Македонски народни обичаи - настап на "Езерки"

"Прочка" во Ријека - Васка Левајиќ, Илија Младенов и Гена Јовановска

Свештеникот г. Гоце го благословува клубот "Илинден" во Ријека

Пикник на Јарун во Загреб

IZMEĐU DVA BROJA

На 8 Март во клубот "Илинден" во Риека - на секоја членка по саксија циклама

"Распеана Македонија" на приемот во чест на амбасадорот Сервет Авзиу

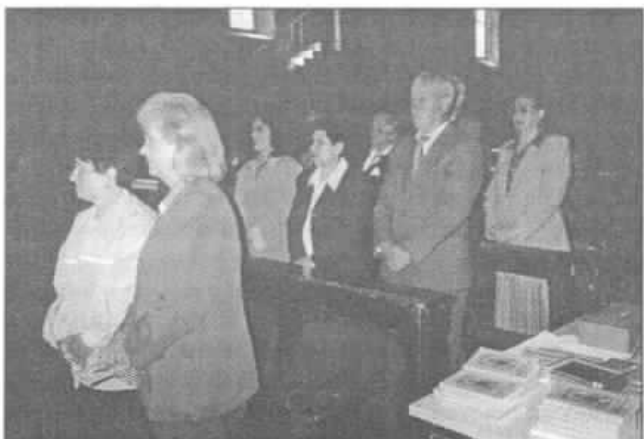
"Велешките чалгии" по пристигнувањето во Пула

Македонци пред скулптурата на браќа Миладиновци во Спомен музејот на бискупот Штросмаер во Гаково

У денови на браќата Миладиновци во Гаково - д-р Борислав Павловски говори за поезијата на Славко Михалиќ на македонски јазик

Богослужба на Велигден во Пула

СЕДУМ ГОДИНИ НА "ЕЗЕРКИ"

Премалечка беше Смарагдната сала на хотелот "Еспланаде" за да ги собере сите заинтересирани за концертот кој се одржа на 23.04.2002 по повод 7 јубилеј на "Езерки".

"Езерки" се женска вокална група која делува во составот на Хрватско-македонското друштво од Загреб. Создадена е по иницијатива на Лена Гапиќ, а нешто подоцна и инструменталната група "Македо" неодамна преименувана во "Седум осмини", како пратечка група на "Езерки".

Првата водителка на "Езерки" беше големата ентузијастка Живка Иванец, неколку години подоцна со "Езерки" работеше Иван Качуров. Денеска водството кај обете групи го превзедоа млади снаги, кои со својот младешки жар и ентузијазам, овие две групи ги доведоа до едно завидно ниво.

Имено, со "Езерки" стручно работи студентката на Музичката академија во Загреб, Дарка Краговиќ, а со "Седум осмини" професорот по виолина 26 годишниот Бруно Урлиќ.

• За "Езерки" слушав пред неколку години, а љубовта кон музиката и прекрасните ритмови на македонската народна музика ме доведоа во "Езерки" со кои сега стручно работам, а воедно и пеам, вели Дарка Краговиќ.

• При едно гостување во Македонија со "Забрането пушење" каде свирам, напосто се вљубив во македонските народни звуци, вели Бруно Урлиќ. Се восхитив од тие извонредни и неправилни ритмови, кои иако се неправилни луѓето едноставно ги сваќаат како нешто сосема природно и извонредно реагираат на нив, со секој дел од телото. "Езерки" и "Седум осмини" се мој творечки предизвик и работејќи со нив го открив и својот аранжерски талент.

Имено сите песни и ора кои беа изведени на концертот ги аранжираше Бруно Урлиќ. Беа тоа најпознатите македонски народни песни и ора: "Со маки сум се родила", "Сербес Донка", "Не си го продавај Кољо чифликот", "Дафино вино црвено", "Биљана платно белеше", "Македонско девојче", "Лихнида кајче веслаше", "Бело лице љубам јас" и ората "Комитско", "Охридско" и "Беровско", па "На среде село чешма шарена", во кое вокално се вклучија и "Езерки".

Во текот на овие 7 години составот се менуваше, како што се менува и езерото. Некогаш е помало, некогаш поголемо. За ова што сега слушаме заслужен е и некогашниот состав на "Езерки", рече новоизбраната претседателка на Хрватско-македонското друштво Јудита Реу Худечек, повикувајќи ги присутните некогашни членки на "Езерки" да дојдат на бината и заеднички ја испеат песната "Јас те пратив на вода Калино". Тоа предизвика голем восхит кај сите присутни.

А културниот живот на Македонија го обогатија многу Хрвати. Меѓутоа, нема поле во културата на кое некој од Македонците не е готово во самиот врв. Една од нив е и гостинката на концертот, познатата меззосопранистка Рахилка Бурзевска, која ги изведе песните "Ајде слушај, слушај калеш ле Анѓо" и "Елено ќерко".

Вокалната група "Езерки"

Извонредната изведба на Тајана Глухак, солистка на "Езерки", која ги изведе песните "Зајди, зајди јасно сонце" и "Суза за загорске бреге", навистина донесе скриени солзи кај публиката.

Она што е особено интересно е фактот дека помеѓу 14 членки на Езерки само три се Македонки, со различни професии (инженерки, правница, сликарки, лингвистки, етнолог, политолог, студентки) и со распон на години од 20 до 67. Меѓутоа, она што ги поврзува е големата љубов кон музиката.

На концертот беше присутна и д-р.сц. Наила Церибашиќ, етно музиколог, која ни рече дека "Езерки" постигнаа осетен напредок, ориентирајќи се и негувајќи го естетското хорско пеене, а дека "Седум осмини" извонредно звучат.

Маестро Миљенко Прохаска, меѓу другото напиша: "Од успешниот концерт на 07.11.2001 "Езерки" и "Седум осмини" го привлекоа моето внимание, а кулминација доживеаја на јубилејниот концерт заедно со вршниот инструментален состав, со многу опсежен и захтевен програм. Вокалната група со водителката Дарка Краговиќ, во однос на минатогодишниот концерт видно напредуваше како во концепцијата на програмот, така и во изведбениот дел. Слушајќи ги овие две групи, полни со ентузијазам и напредок на квалитетот, неминовно се наметнува мислата, дека треба почесто да ги слушаме, а не да се чекаат повремени настапи и јубилеи. Треба да им се даде шанса за повеќе концерти и гостувања и во други средини, бидејќи тие тоа го заслужуваат".

Издавањето на компакт дискот сега веќе не е неизвесност. Во овој потфат "Езерки" и "Седум осмини" одат на есен.

А "Езерки" се: Лилиана Лауш Белко, Тајана Глухак, Кате Маруновиќ, Лена Гапиќ и Штефица Војновиќ, сопрани, Лиљана Преволшек, Јелена Матанчевиќ, Јелена Бадовинац, Ана Колега, Мирјана Јунашевиќ, Нада Смоквина и Дарка Краговиќ, 1 алти и Крунослава Куљиш, Бранка Мудриниќ и Костадинка Шимуниќ, 2 алти.

"Седум осмини" се: Бруно Урлиќ, виолина, Стојан Трајков, армоника, Бранко Трајков, тарабука, Савко Алимовски, кавал и гитара, Тома Влчев, бас гитара, Кирил Јовев, мандолина и Петра Бадовинац, брач.

Лена Гапиќ

Македонски пролетни народни обичаи

Оркестарот "Седум осмини"

На 09 05 2002 во "Плешевичка клет" во Загреб, Хрватско-македонското друштво ги претстави македонските пролетни народни обичаи. Лена Ѓапиќ и Јудита Реу Худечек зборуваа за "Прочка", "Лазарица" и "Велигден". На присутните посетители младите

девојки облечени во македонски народни носии, им поделија црвени Велигденски јајца. Во програмата со македонски народни песни и ора настапија Езерки и Седум осмини.

Лена Ѓапиќ

Младите девојки облечени во македонски народни носии им поделија црвени Велигденски јајца

Избрано ново претседателство на Хрватско-македонското друштво

На 20 03 2002 беше одржано редовното 4 изборно Собрание на ХМД. Ова друштво кое постои веќе 9-та година успешно ја реализира својата програма со минимални финансиски средства, а во својот состав има и два ансамбла: Женската пеачка група "Езерки" и инструменталниот состав "Македо" кој на ова Собрание доби ново име, "Седум осмини".

Ова Друштво минатата година доби средства за печатење на книгата Есеи за македонската архитектура на д-р.сц. Томислав Премерл, а оваа за програмата на мултимедијални фолклорни случувања (претставување на македонските народни обичаи).

Нова претседателка на ХМД е Јудита Реу Худечек, скопска студентка, која е своевиден амбасадор на македонската култура, по чија иницијатива, по враќањето во Загреб, иницира и беа преведени многу книжевни дела на македонски автори на есперанто. Избрани се и два потпретседатели: Љиљана Рук и Феодор Креља, кој исто така многу допринесе за промовирањето на македонската култура и е еден од најзаслужните за зачнувањето на "Македонски глас". За секретарка повторно е избрана Лена Ѓапиќ, а членови на претседателството се: Стојан Трајков, Споменка Штимец и познатиот новинар Михаил Ничота.

Лена Ѓапиќ

U ĐAKOVU ODRŽANI 5. DANI BRAĆE MILADINOV

MAKEDONSKO HVALA STROSSMAYERU

U Đakovu su (u nedjelju, 23. lipnja) Zajednica makedonaca u RH i MKD "Braća Miladinovci" iz Osijeka, organizirali su 5. dane braće Miladinov. Kulturna manifestacija je to kojom makedonska narodnosna zajednica u RH, uz potporu zemlje matice, odaje zahvalnost **Josipu Jurju Strossmayeru** koji je 1861. braći **Miladinov, Konstantinu i Dimitriju**, pomogao tiskanje njihovog Zbornika makedonskih narodnih pjesama - prvoga na makedonskome jeziku. Strossmayeru, ali i cijelom hrvatskom narodu time se ujedno iskazuje i veliko hvala na zaslugama za makedonsku samostojnost. Uz ostale, ovogodišnjim Danima bili su nazočni predstavnici makedonskog veleposlanstva u RH na čelu s **Tometom Batkovskim**, potpredsjednik Zajednice Makedonaca **Blagoja Jovanovski**, gradonačelnik Đakova **Zoran Vinković** i drugi.

Tome Batkovski pozdravlja sudionike manifestacije

Dani su započeli posjetom Spomen-muzeju biskupa Strossmayera, a nastavljeni polaganjem vijenaca u kripti katedrale na grob tog velikog biskupa i mecene. Također, položen je i vijenac na spomenik poginulim braniteljima Domovinskog rata.

U Gradskoj čitaonici održan je prigodan književni i glazbeni program, kojom prilikom je prof. dr. **Borislav Pavlovski** govorio o poeziji **Slavka Mihalića** na makedonskome jeziku. Mihalića je predstavio kao jednog od najvećih hrvatskih pjesnika koji je na ovogodišnjim Struškim večerima poezije nagrađen Zlatnim vijencem.

"Time je Mihalić ušao u društvo svjetskih pjesnika koji su obilježili drugu polovinu 20. stoljeća. Uz Mihalića, Zlatni vijenac jedino je od hrvatskih pera, 1979., primio **Krleža**" - rekao je Pavlovski. Mihalićeve stihove na makedonskome čitao je **Ljupčo Tanevski**, a svojim pjesmama predstavio se đakovački pjesnik **Franjo Džakula**.

Polaganje vijenaca u kripti katedrale

U glazbenom djelu programa nastupila je glazbena skupina "Vardarke" MKD-a "Braća Miladinovci".

Dani su održani uz potporu Ureda za nacionalne manjine Vlade RH, Osječko-baranjske županije i Grada Đakova.

S. Župan, Glas Slavonije, 26. 06. 2002.

Glazbena skupina "Vardarke" MKD-a "Braća Miladinovci"

СЕДМИ ДЕНОВИ НА МАКЕДОНСКАТА КУЛТУРА ВО ИСТРА

ВЕЧЕР НА МАКЕДОНСКИОТ АМБИЕНТ

На традиционалната културна манифестација "СЕДМИ ДЕНОВИ НА МАКЕДОНСКАТА КУЛТУРА ВО ИСТРА", (22 - 24 мај 2002), на 23-ти мај во големата сала на Истарското народно казалиште во Пула се одржа заеднички концерт на кој настапија МКД "Браќа Миладиновци" од Осиек, МКД "Илинден" од Риека, фолклорниот ансамбл на Центарот за творештво на младите "Горе Органциев" од Велес и домаќините МКД "Кочо Рацин" од Пула.

На програмата беа застапени пеачките и играорните групи од македонските културни друштва кои делуваат во Хрватска и фолклорниот ансамбл од Велес.

Беше тоа вечер на македонскиот амбиент. Публиката воодушевено и со ракоплескање ги поздрави учесниците на програмата.

Р. Д.

Гостите од Велес во Пула

"Вардарки" со домаќините од Пула

ЖЕЛБИТЕ И НАСОКИТЕ ЈА НАМАЛУВААТ ОДДАЛЕЧЕНОСТА

Одржувањето на веќе традиционалните VII ДЕНОВИ НА МАКЕДОНСКАТА КУЛТУРА ВО ИСТРА со својата широчина и разноврсност, прераснаа од манифестација на културниот живот и активностите на Македонците во Истра, членови на МКД "Кочо Рацин" во Пула, во своевиден индикатор на вкупниот живот, општествената, стопанската и вкупна ангажираност на Македонците од овој дел на Република Хрватска.

Сите манифестации, се јавуваат како резултат на искрените обострани желби на претставниците на Истарската жупанија, градот Пула, стопанствениците од овој крај и идејниот носител и мошне успешен реализатор МКД "Кочо Рацин" од Пула. Како домаќини и нивните гости претставниците на Република Македонија, овојпат на градот Велес, (општествени, политички, културни и стопански дејци), ги насочија смерниците кон широката и разновидна, взаемна соработка.

"Тоа не е сторено во времето од 22 до 24 мај оваа година, колку беше траењето на манифестацијата, туку сето е плод на долгата соработка, искрените обострани желби и големата ангажираност со која се живееше и работеше, речиси последните две години. Првите идеи за соработка со Велес, дојдоа со името на друштвото, кое е мошне цврста врска со родниот град на големиот македонски поет Кочо Рацин". Тие беа повод за посетата на членовите на МКД "Кочо Рацин" на градот Велес и родната куќа, спомен музејот на поетот. Контактите со претставниците на овој град, неговите културни дејци, претставниците на Радио

Велес, стопанствениците во градот, како и учеството во нивните културни манифестации, отворија пат кон мошне интензивни меѓусебни договори и активна работа на секоја од страните на овој дел од планот".

Тоа го истакна претседателката на друштвото Славица Сагадин, запрашана за вкупниот впечаток во моментот кога бојата на страниците, во весниците по мошне интензивно известување, нескриени пофалби и симпатии, беше веќе засушена. Се разбира следеше прашањето: Што сега?

"Верувам дека со потпишувањето на Спогодбата за взаемна соработка на градовите Велес и Пула потпишана на 22-ри мај оваа година, меѓу градоначалникот на Велес, Аце Коцевски и градоначалникот на Пула, Луциано Делбианко, е само рамка на големата и разновидна соработка, која ќе следи. Во неа и нашата улога е мошне значителна и одговорна. Исто така цела низа договори за стопанската соработка и размена, како и меѓусебната културна соработка, запознавања и дружења во рамките на овие интернационални средби се настани, кои се големи, убави, но не обврзуваат за натамошната квалитетна работа, соработка и активност. Така географска оддалеченост и национална, политичка поделба, како и различните секојдневни преокупации, од кои одредени мошне значителни, дури и животни прашања отстапија, давајќи му место на ваков вид комуницирање, кога сето тоа станува понормално во сферите на отвореноста и пријателската соработка.

Ратко Димоски

КОНЦЕРТ НА ШАНСОНИ НА КОСТАДИНКА ВЕЛКОВСКА

Нашата позната македонска и хрватска шансонирка и глумица Костадинка Велковска по долго време, на 15-ти април 2002-та година на сцената на "Керемпук", одржа хуманитарен концерт во корист на Сојузот на организациите на инвалидите на Хрватска (СОИХ).

Во соработка со Уредот на претседателот на Република Хрватска, СОИХ ја иницира акцијата "СТОП НА БАРИЕРИТЕ ЗА ЖИВЕЕЊЕ ВО СТАНОВИ" која е наменета да се отстранат бариерите во објектите (становите) за живеење за најтешката група на лица со инвалидитет, лица кои исклучително се движат со помош на електромоторни колички.

Костадинка е првата личност која со својот концерт ја поддржа оваа голема акција на која ќе се соберат иницијални средства со цел да се створи околина во која нема да никнува ниту една бариера. Правото на достоинствен живот е основното еве ко право на лицата со инвалидитет.

Во клавирско-вокалната придружба беа познатите Весна Матана, Звонко Пресечки и Ѓорче Манојловиќ со гитаристот Борис Ци-гленечки.

Програмата на концертот беше конципирана така што прво ги потсети присутните на незаборавните шансоци на познатите загрепски автори. Класичните шансоци "Модерато кантабиле", "О, младости" и "Бит кеш увијек мој" од Арсен Дедиќ, а потоа "Ти си ружа" и "Куќа за птице" од Ивица Крајаќ и Драго Бритвиќ, со својата достоинствена интерпретација, публиката ги прими со голем аплауз.

Кабаретската сцена Костадинка ни ја откри со познатата автетичност, шапка и запалена цигара, исполнувајќи ја песната "Лили Марлен". Посетителите им се придружија по првите тонови при интерпретацијата на познатата мелодија "Живот је лијеп ....", од незаборавниот мјузикл "Дундо Марое", чија изведба загрепската публика не ја заборавила и покрај многу минати години.

И повторно со модел и стилски автетично, а модерно обработени со етно стандард меѓумурски, босански и македонски староградски песни, Костадинка ги разнежни посетителите. И што од тој раскош на гласот и на интерпретацијата да се издели како најарно за сеќавање? Можеби возбудливата "Што те нема",

Костадинка Велковска

или потресната "Си заљубив едно моме", или пак онаа до мит издигната "Зајди, зајди јасно сонце", во **a cappella** изведба?. Со одличен настап на сите изведувачи, особено ефектен **boogie-woogie** аранжман на Звонко Пресечки, на крајот заедно со публиката ја исполнија саканата песна "Македонско девојче".

М. Паризоски

ОСИЕК

УСПЕШЕН НАСТАП НА МКД "БРАЌА МИЛАДИНОВЦИ"

Во салата на Градскиот четврт "Горњи град" во Осиек, и оваа година, Друштвото за заштита од дијабетис го одржа своето редовно собрание. По службениот дел членовите на музичката и литературната секција на Македонското културно друштво "Браќа Миладиновци" од Осиек приредија културно забавен програм.

Изворни македонски и хрватски песни исполнија вокалната група "Вардарки" и солистката Милка Маѓариќ, под раководство на проф. Јагода Тренеска-Цветичанин и музичка пратка на Јанко Поповски. Надежда Жагар прочита неколку свои песни.

Многубројната публика воодушевено со долготрајно ракоплескање ги награди учесниците за овој навистина атрактивен програм кој за мнозина претставуваше угодно изненадување.

Уште еднаш членовите на МКД "Браќа Миладиновци" покажаа дека се луѓе со големо топло срце и отворени за склучување на нови пријателства и соработки.

Заедницата на Македонците во Република Хрватска во организација со МКД "Крсте Мисирков" ја претставила книгата на хрватската писателка Сунчана Шкрињариќ во превод на македонскиот писател Петко Домазетовски.

Претставувањето се одржа на 15 мај 2002 год. во просториите на друштвото, во присуство на авторката, членовите на македонската амбасада во Загреб со амбасадорот Сервет Авзиу и членовите на друштвото - љубители на нејзините сказни.

Авторката на книгата ја очекаа со китка на македонски народни песни во изведба на пеачката група "Распеана Македонија" со музичка пратка на Стефко Качуров и Анастас Ојаклиески.

Во поздравниот говор претседателот на друштвото Иван Качуров истакна дека писателката Сунчана Шкрињариќ постави темел на помодерниот расказ во хрватската литература за деца, а оваа книга претставува бисер на таков вид на литература во светот.

Чудесниот свет на нејзините сказни е испреплетен со фантазија, реалноста со можното и неможното и ние како читатели не можеме да влеземе во тајанствениот свет на нејзиното раскажување и да ги одделиме мечтите од вистината.

Посебна благодарност му изрази на преводителот Петко Домазетовски кој во тешките моменти на Македонија, дарувајќи ни

ПРЕТСТАВУВАЊЕ НА ПРЕВОДОТ НА КНИГАТА "КАКТУС СКАЗНИ И ДРУГИ РАСКАЗИ" ОД СУНЧАНА ШКРИЊАРИЌ

го преводот на книгата "Кактус бајки" покажа голема снага да пренесе чудесен свет на сказни од Сунчана Шкрињариќ на децата и младите во Македонија. Бидејќи не можеше да биде присутен прочитано е неговото писмо упатено до Заедницата.

Претставувајќи го македонскиот превод на книгата, д-р Дубравка Тежак посебно истакна дека светот на сказни од Сунчана Шкрињариќ се разликува од сличните сказни за деца. Тој нејзин свет нема волшебни ликови, самовили и вештерки, туку реален свет што го доживуваат децата, а тоа се цвеќето на ливадите, инсекти и разни бодливи животни, предмети кои се движат и зборуваат. На тој свет авторот му дава својство на луѓе кои мислат, кои се радуваат, тагуваат, сакаат и развиваат омраза. Иако гради сказна на игра и фантазија, нејзините раскази се добри и за создавање на околината, т.е. побудуваат кај читателот интерес за природата. Меѓу првите, писателката го истакнува еколошкиот проблем т.е. потреба за взамен однос и соживот на човекот со природата.

Истинитоста на нејзините зборови беше доживување за слушателите посебната интерпретација на неколку извадоци од книгата што ни ги пренесе Марија Георѓијева - Петриќ.

Професорката Ранка Јавор зборуваше за авторката како меѓународен писател за детска книжевност. Книгата "Кактус бајки" во Хрватска живее веќе 30 години, а сега ја читаат и новите генерации. Книжевното дело на авторката доживеа со книгата "Улица на предците" класификација како единствена од Хрватска на изложбата под наслов Мир, слобода, толеранција -

Поздравен говор на Иван Качуров

избор на Меѓународната младинска библиотека од Минхен под покровителство на УНЕСКО, 1995 г. Во 1998 г. Националниот одбор на Хрватскиот центар за детски книги ја избрал нејзината книга "Два смева" за Чесната листа на **IBBY (International Board on Books for Young People)**. Сунчана Шкрињариќ во 2000 г. беше кандидат за престижната награда за писатели за деца "Ханс Кристијан Андерсен".

Авторката со избрани зборови се заблагодари за приемот и организацијата на претставувањето на преведената книга на македонски јазик. Посебно беше радосна што нејзините зборови ќе ги читаат во Македонија и Македонците овде. Се заблагодари и на преводителот и неговата стрпливост, кој со голем труд успеа да најде соодветни, за неубичаени зборови во текстот. За овој превод во Македонија доби големо признание, а посебно од младите и компетентни книжевни критичари.

За благодарност на писателката и на претставувачките на нејзината преведена книга врачено им е цвеќе.

Дружењето продолжи со поединечни меѓусебни размени на впечатоци за преводот и со скромна закуска.

Оваа вечер помината со Сунчана Шкрињариќ и нејзината претставена книга беше угодно доживување за сите присутни.

Марко Паризоски

ГОСТУВАЊЕ НА ВЕЛЕШАНИТЕ ВО ПУЛА И РОВИЊ

СРЕДБИ ЗА ДОЛГО СЕЌАВАЊЕ

Во рамките на VII-те меѓународни средби Денови на македонската култура во Истра, гостуваше фолклорниот ансамбл на Центарот за детско творештво "Горе Органциев" од Велес, кој гостуваше во Ровињ. Предводени од градоначалникот на Велес, Аце Коцевски и нивните наставници, во Заедницата на Талијаните, ги пречекаа доградоначалникот на Ровињ, Силвани Зилли и членот на градското поглаварство задолжен за културните дејности Марино Будицин.

При тој свечен чин "добредојде" на гостите им пожели претседателот на КУД "Марцо Гарбин", од Ровињ, Владо Банусси, кој со претставникот на гостите проф. Христо Лепов, размени дарови, бидејќи младите Велешани овде беа гости на младите пеачи од Културното

друштво на Заедницата на Талијаните "Марцо Гарбин" од тој мошне убав, туристички, приморски град.

Првиот дел на своето гостување 22 мај навечер, го завршија со мошне успешен настап на летната позорница на Заедницата на Талијаните во Ровињ, заедно со своите домаќини младите од Ровињ. Ни долгиот, речиси тежок пат, во главном по мошне лошо и дождливо време што ги следеше сè до Истра, ни горештината со која беа дочекани во Пула, дефектот и менување на авобусот продолжување на патување кон Ровињ, (но заради информацијата, набргу потоа и нивниот автобус беше поправен во Пула и по неколку минути и

DANI HRVATSKE KULTURE U MAKEDONIJI

Ministar kulture dr. Antun Vujić boravio je od 27. do 29. svibnja u Makedoniji gdje je 28. svibnja otvorio Dane hrvatske kulture te s makedonskom ministricom kulture Gankom Samoilovskom - Cvetanovom potpisao novi trogodišnji program kulturne suradnje. Dani hrvatske kulture u Makedoniji trajali su od 28. svibnja do 26. lipnja i uključili su 12 kulturnih manifestacija. Dani su bili otvoreni u Domu ARM koncertom zagrebačkog kvarteta i Vladimira Krpana.

U Muzeju suvremene umjetnosti otvorena je izložba "Neprikladni", a u kazalištu "Centar" gostovala je predstava Teatra Exit "Dekadencija".

U kinu "Manaki" predstavljena je selekcija Zagrebačke škole crtanog filma, a u kinu "Kultura" bila je upriličena filmska večer gdje je prikazan film Lukasa Nole "Nebo, sateliti" i film Dalibora Mastanića "Suša na nebu".

U kino-dvorani MSU prikazan je presjek hrvatskog eksperimentalnog filma po izboru Hrvoja Turkovića, te nekoliko video umjetnika. U Društvu pisaca Makedonije gostovao je Ante Tomić, Miljenko Jergović i Tatjana Gromača. U Muzeju grada Skoplja izlagali su arhitekti Vinko Penezić i Krešimir Rogina, a u koncertnoj dvorani muzeja nastupio je Matija Dedić Jazz Trio.

"Велешките чалгии" во просториите на друштвото "Кочо Рацин" - Пула

тој замина за Ровињ), не беа пречка, таа вечер младоста да бликне во полн сјај, да ги открие сите оние убавини на македонскиот мелос, но не само тоа, веќе и човекот во целост со неговиот темперамент.

Полната тераса на која се најдоа покрај домаќините и членовите на МКД "Кочо Рацин" од Пула со ракоплескање и овации го проследи ова мошне успешно претставување на младите играорци и пеачи од Велес и нивните домаќини од Ровињ.

Наредниот ден на плоштадот "Маршал Тито" свирката и тапанот ги собраа граѓаните на Ровињ, кој уште еднаш им се претставија младите Велешани и со тоа им се заблагодарија за искажаното гостопримство.

Ратко Димоски

ГОДИШНО СОБРАНИЕ НА МКД "КРСТЕ МИСИРКОВ"

ЗАДОВОЛНИ СО ПОСТИГНАТОТО

Во четврток на 26-ти април 2002-та година во просториите на друштвото се одржа редовното годишно собрание на МКД "Крсте Мисирков" од Загреб.

Собранието помина во свечено - работна атмосфера. Свечениот дел започна со настапот на пеачката група "Распеана Македонија" во придружба на оркестарот "Т'га за југ" кои исполнија неколку македонски народни песни.

Со интонирањето на хрватската и македонската химна и констатирањето дека се исполнети сите предуслови за почеток на годишното собрание, избрани се работните тела на собранието, а беше предложен следниот дневен ред:

1. Извештај за работата на друштвото во 2002-та година,
2. Годишен финансиски извештај,
3. Извештај за работата на Надзорниот одбор,
4. Извештај за работата на Судот на честа,
5. План за работата во 2002-та година,
6. Избор на нов Надзорен одбор и членови за дополнување на Управниот одбор,
7. Разно.

По едногласното прифаќање на дневниот ред, претседателот на друштвото Иван Качуров му врачи "Благодарница" на Красое Ристевски за досегашните донаторски придонеси кон друштвото. На останатите донатори благодарници ќе им бидат врачени во нивна присутност во други прилики.

За сите точки од дневениот ред водени се темпераментни, демократски и толерантни дискусии. Тоа покажува дека членовите на друштвото не се пасивни набљудувачи, туку внимателно ги следат вкупните активности на друштвото и приметените недостатоци и забелешки во работата ги изнесуваат токму на собранието каде е и место за такви дискусии.

Констатирано е дека МКД "Крсте Мисирков" со своите многубројни реализирани

Работното претседателство

планови преставува стожерен дел од вкупните активности на Заедницата на Македонците во Република Хрватска. Но и покрај таквата успешна реализација, забележени се одредени објективни и субјективни недостатоци. За нив токму овде изнајдени се заеднички решенија кои ќе се вклучат во плановите и програмите на друштвото во наредниот период, со единствена цел на сите дискусанти, за подобро утре на сите нас и дека нашите членови може растеретено и што по често да се дружат.

Интересно е да се напомене дека неправилности се присутни во процедуралниот дел од работата на друштвото, додека во програмскиот дел има многу помалку забелешки, речиси занемарливи..

Бидејќи им истече мандатот на членовите на Надзорниот одбор на друштвото, од пет предложени кандидати избрани се три члена кои добија најголем број гласови. Нови членови на Надзорниот одбор се: Стојкоски Стојан, Лепитков Иван и Тошанов Лазар.

Работниот дел на годишното собрание заврши успешно и продолжи со спонтано дружење на членовите во срдечни и пријателски разговори и со скромна традиционална трпеза, поставена од нашите секогаш добронамерни членови и домаќини.

Анастас Оџаклиески

ПРОЧКА

На 17-ти март оваа година МКД "ИЛИН-ДЕН" од Риека во својот клуб го одбележи христијанскиот народен празник Бела (покладна) недела.

Празникот Велики поклади или како е познат меѓу народот Прочка, спаѓа меѓу најголемите христијански празници, веднаш после Божиќ и Велигден. Овој празник се празнува седум недели пред Велигден и со него почнуваат велигденските пости. На овој ден се изведуваат бројни обичаи, но најважен е обичајот проштевање, кој е поврзан со христијанското сваќање за помагањето и проштевањето меѓу луѓето.

Токму на овој ден луѓето бараат прошка за сите грешки што си ги сториле еден на друг низ годината, што е карактеристично за овој празник. Обичајот е повод на овој ден да се заборават караниците во семејствата, меѓу соседите, роднините и пријателите. Обичај е да помладите бараат опрост од постарите обраќајќи се со зборовите "прости ми"! на што им се одговарало "простено да ти е од мене и од господ"! со тоа да помладите им бакнуваат рака на постарите.

Од секогаш во многу населби, села и градови вобичаено било по ручекот и младите и старите да излегуваат заедно на општествена свеченост, на сретсела, на плоштадите во градовите, каде меѓусобно си ги простуваат гревовите, караниците, несогласијата и сл. бидејќи со тој ден почнуваат великите пости по повод Велигденските празници во кои верникот треба да влезе ослободен од секакви недоразбирања со другите луѓе. Исто така во храмовите се опслужуваат свети богослужења на кои проповодителите нагласуваат дека на овој ден и небото и земјата си ги простуваат гревовите.

Во Македонија и оваа година како и секоја е одбележана Прочка. Во многу градови обичаите прераснале во карневалски манифестации, како и тоа да многу градови се веќе влезени во здружението на познатите европски и светски карневалски градови. Така едни од најпознатите карневали се Струмичкиот карневал *ТРИМЕТИ*, како и Вевчаните со *ВЕВЧАНСКИТЕ ВАСИЛИЧАРИ*, (три пати

Риечките прочкари

беа гости на познатиот Риечки карневал 1996, 97 и 98), што и заслужуваат со оглед на зачуваната традиција и напорите што се вложуваат за нивното заокружување во вид на начин на презентација на маски, духовна машта и систем на вреднување.

Меѓутоа, годинашново одбележување на Прочка ќе остане запаметено по духовната смисла на членовите на Илинден, кој во клубот се претставува во разни личности со солидни маски, каде четириестина членови, си ги раскрстија сите недоразбирања еден со друг, така да влезат исчистени во велигденските пости и наредната година, секако ако и било нешто меѓу нив. Во веселата атмосфера, со македонската музика, се играше, пееше, паднаа разни шеги, неизоставното амкање со јајцата, за кое како и секоја година главен збор имаше претседателот Илија, посебно кога амкањето го чинеше со најмладите, на кои им беше навистина интересно. Овојпат Илија Младенов беше облечен како Титов пионер, Васка како клоун (тонглер), Гена проститутка, Донка заводник, Илија во народна носија и така многумина солидно беа маскирани, некои едвај можеше да се препознаат.

Нас риечките Македонци преобликувањето и машкарењето ни е добро познато, бидејќи нашите сограѓани тоа го чинат во Карневалските денови екоја година, па и ние сме сраснати со нив и желба ни е дел од нашата традиција да пренесеме овде.

Убаво е кога традицијата се почитува, а уште поубаво кога таа потекнува од нас кои се трудиме да не се заборава нашето минато.

Владо Настески

МАКЕДОНСКА ХРИСТИЈАНСКА ВЕЧЕР

По повод прославата на Денот на светите браќа Кирил и Методиј, на 25 мај 2002 год. во салата на црквата Св. Марко Крижевчанин се одржа традиционална Македонска христијанска вечер.

Претседателот на МПЦО Трајан Стефановски во име на црковниот одбор ги поздравил гостите: претседателот на Матица Хрватска академикот Јосип Братулиќ, протојерејот ставрофор Ецо Јовановски од Скопје, секретарот за верски прашања при Владата на Република Хрватска Франьо Дубровиќ, а од амбасадата министерот советник Томе Батковски со сопругата, советникот Владо Крстевски и конзуларниот службеник Љупчо Иванов и сите присутни.

Радосна информација за сите присутни е дека е добиена локациска дозвола за градба на Духовен и културен центар на Македонци во Република Хрватска. Се молат сите сон-

тор во историјата. Двајцата браќа препознавајќи во тогашната Европа два поделена света - Византија и Запад, спречија да словенскиот етнос биде асимилиран на една страна од тие два света. Препознаа дека Словените се избран народ со посебна задача да го оплеменат европскиот свет и јазичната култура со словенското писмо и јазик за одразување на теолошката мисла кај словенските народи. Подучуваа, дека буквата "С" во средината на азбуката означува да "Словените - словат", а тој израз е теолошка идентификација на селидбата на Словените и појавата на Исус Христос како појава на ново историско доба. Тоа е кругот со триаголникот кои симболизираат полнина и Светото тројство.

Нивниот повик беше да е секој човек должен да научи писмо за да го спознае светот. Јазикот со кој ги поучувале луѓето беше јазик на сите словенски народи. Како таков влезе во

темелите на тогаш трите главни европски јазици: латински, грчки и хебрејски.

Кога Методиј постана бискуп за сите словенски народи, три години робуваше, но потоа воспостави врски со Рим и Византија за да бидат Словените равноправни со сите европски на-

роди. Со указ на Светиот Отец, покрај Св. Бенедикт, светите браќа беа прогласени за заштитници на Европа, бидејќи тие се залагаа за равноправност на сите европски народи. Учеа дека Бог створил повеќе народи да секој народ го слави Бога на својот јазик. Со своето живеење и со своето дело тоа го докажаа, преведувајќи ги светите книги од грчки на словенски јазик.

Во денешното време на општа глобализација тоа е порака да сите имаме право на свој мајчин јазик, за равноправност помеѓу народите, без обзир на тоа дали живееме во својата татковина или не.

Прогоните на светите браќа и историјските промени во Европа не

Академикот Јосип Братулиќ

можеа до денешните времина да го избришат тоа што тие го дале на словенскиот свет, а тоа е Светото Писмо, јазикот, писмото глаголица и законите за правно уредување.

Од словенските народи Хрватите најдолго ја сочувале глаголицата, а Македонците најдолго од источните православни народи.

Гледајќи го денеска тоа писмо заклучуваме дека во него е изразено тоа што пожелуваа светите браќа, а тоа е да сите народи го слават Бога на својот јазик и да зборуваат "Оче наш", а не "Оче мој". И денеска ги славиме и честиме Св. Кирил и Методиј оти ни го покажаа патот како треба да живееме и да се односуваме.

Беседа за животот и делото на Св. Кирил и Методиј одржа протојерејот ставрофор Ецо Јовановски. Беседата ја објавуваме целосно.

Во рамките на оваа свечена програма новинарката МАРИНА АПОСТОЛОВСКА која за одделни македонски медиуми известува од Загреб ја претстави својата книга "СТАРИ СЕМЕЈСТВА".

Разговорот што го водевме со авторката ќе го објавиме во наредниот број на нашето списание. Во продолжението на програмата "Распеана Македонија" ги исполнивме свечените песни "Молитва" со солистката Стојанка Тежак и "О, Боже мој".

Дружењето продолжи со закуска што ја приредија членовите на црковната општина.

Марко Паризоски

Гостите на Македонска христијанска вечер

родници према своите можности со донации да помогнат при оваа градба. На жиро сметка веќе е пристигната првата донација.

Програмата започна со хорската песна "Кирил и Методиј" од Таки Христос која ја исполни пеачката група "Распеана Македонија" под водство на Живка Иванец.

Програмата ја водеше Вјекослава Бах.

Поздравувајќи ги присутните, претседателот на Матица хрватска академикот Јосип Братулиќ зборуваше за значењето на светите браќа Кирил и Методиј што значеле во своето и во нашето време. Со нивна заслуга словенскиот свет во IX век стана фак-

БОГОСЛУЖБА ЗА СВЕТИТЕ БРАЌА КИРИЛ И МЕТОДИЈ

Едо Јовановски држи богослужба

Во чест на Св. Кирил и Методиј во недела на 26 мај 2002 год., во црквата Св. Рок се одржа богослужба. Литургијата ја водеше протојерејот ставрофор Едо Јовановски со назнака дека тоа е посветение на Светите браќа Кирил и Методиј.

После литургијата отецот Едо Јовановски се обрати кон верниците со беседа од Библијата за маките на Исус Христос и неговата божја способност да лекува болни луѓе.

Бидејќи мал број на верници - христијани беа присутни на богослужбата, отецот Јовановски не замери за тоа, туку најде оправдание дека никој намерно не изостанал од богослужбата и Господ Бог е милостив и им опростува на сите.

Марко Паризоски

MAKEDONSKA PRAVOSLAVNA CRKVENA OPŠTINA - SV. ZLATA MEGLENSKA
 МАКЕДОНСКА ПРАВОСЛАВНА ЦРКВЕНА ОПШТИНА - СВ. ЗЛАТА МЕГЛЕНСКА
 MACEDONIAN ORTHODOX CHURCH COMMUNITY - SV. ZLATA OF MEGLEN
 HRVATSKA - CROATIA, ZAGREB MASARYKOVA 16/1 tel / fax : 00385 1 4813198
 Žiroračun kunski: ZAGREBAČKA BANKA 2360000-1101569965
 Devizni račun : ZAGREBAČKA BANKA - CROATIA SWIFT ZABA HR 2x 2500-1568248

ЧЕСТИТИ СОБОРЈАНИ ДРАГИ СОНАРОДНИЦИ МАКЕДОНКИ И МАКЕДОЦИ

Поминаа девет години од одржувањето на ПРВАТА СВЕТА ЛИТУРГИЈА на мајчин милозвучен јазик, во Загреб. Таа ПРВА литургија што ја предводеше проф. д-р Александар Мустеников, беше заораната бразда и фрленото семе врз што израсна нашата црквена општина на МПЦ, Света Злата Мегленска.

Трудот на голем број верници и членови на Црквната Управа роди со плод. Денес веќе имаме ЛОКАЦИЈСКА ДОЗВОЛА за изградба на Македонски Духовен и Културно-просветен центар во Загреб, или скратено Центар на Македонците во Хрватска.

Идејните скици и изгледот на Центарот можат да се разгледаат секоја сабота во времето од 11 до 13 саатот во просториите на МПЦО Св. Злата Мегленска во Масарикова ул. 16/1. На ред е добивањето на градежната дозвола.

Молиме, секој според можностите свои, и милоста што му ја подарил нашиот Господ Бог, да ја помогне оваа наша работа за сеопштото добро

и вечниот спомен на нашето постоење на овие простори.

Им благодариме на сите оние што ќе ја помогнат градбата со своите прилози и молиме Бог да им даде здравје, среќа и долг живот. Да им даде повеќе дечиња, повеќе фнучиња и да им го умножи имотот.

Црквната Управа

БОГОСЛУЖБА ЗА СВЕТИТЕ БРАЌА КИРИЛ И МЕТОДИЈ

БЕСЕДА НА ПРОТОЈЕРЕЈ СТАВРОФОР ЕЦО ЈОВАНОВСКИ

Да ни е честит и вечно радостен празникот, и на многаја лета и со Божји благослов благочестиви христијани, браќа и сестри

Во Загреб 2002 лето господово, на празникот Св. Кирил и Методиј.

Господине претседателе со црковната управа и членството, Екселенцијо, браќа и сестри во Господина Бога, о милоста Божја, благочестиви христијани и со благословот на надлежниот архиереј Неговото високо преосвештенство митрополитот Горазд, а по ваша покана, све, почитувани, Јас недостојниот свештеник се најдов во Вашата средина и од ова место на оваа Духовна академија да го произнесам ова слово и да Ви го честитам празникот во чест на светите браќа Кирил и Методиј, празникот на македонските просветители и учители.

На наше тло, во Библиската Македонија, се родија двајцата гиганти, светите браќа Кирил и Методиј и ја основаа македонската и словенската писменост и културата. Тие не научија на свој мајчин јазик да го славиме Бога. Тие ни го покажаа патот кој води кон спасение и ни ги отворија духовните очи за познавање на вистината.

Родени се од благочестиви и познати родители по име Лав и Марија во македонскиот град Солун. Воспитувани во страв Божји, исцело се посветија во мисијата да помогнат на сите оние кои седат во темнина и чезнеат да ја видат светлината.

Свети Методиј се одликувал со строг карактер, голема принципиелност, човек исполнителен на дело и збор. Како таков бил забележан од тогашниот цар и бил поставен да управува со една македонска област. Управувал десет години, но ја знаел евангелската вистина дека ништо земно не е вечно, па се одрекол од светската слава и се повлекол во планината Олимп, таму во манастирски живот да послужи на Бога.

Неговиот пак брат Константин, (монашко име Кирил), откако ги изучил тогашните познати школи се прославил со својата голема ораторска и филозовска способност. Со Божја помоќ создава азбука и заедно со својот брат Методиј, со Евангелие, азбука и крст тргнуваат во мисија на покрстување на Балканот.

Тривитниот пат на солунските браќа Св. Кирил и Методиј, нивната мисионерска дејност, најнапред кај разни народи, а посебно нивната просветителна дејност меѓу нас Македонците и Словените како и во Моравија, тие водат тешки исцрпувачки борби со многубошците, тријазичниците и со германското духовништво.

Меѓутоа, сето што е кажано или пак напишано за овие просветители, како да неможе целосно да ја открие нивната светителска заслуга. Нивната целосна слава и чест како да е оставена за пред Престолот на Севишниот Господ Бог, каде се излегува на виделина. За македонскиот народ како и за Словените, словенските браќа претставуваат пресвртница, бидејќи со создавањето на словенската азбука не воведоа во еден нов свет, свет на христијанството и културата, а и голем број богослужбени книги биле преведени од византиски и се вовеле во употреба на богослужбите во црквите.

Тријазичната ерез со овој момент била поразена, оти секој народ можел да се моли на Бога на својот мајчин јазик, како и да ја разбере суштината на богослужбата.

Делото на светите браќа е живо и дејствува и денес. Евангелското семе што беше посеано од светите браќа, преку проповедите, преводите на Светото Писмо, преку богослужбените како и другите црковни книги, давале и даваат обилни плодови. Словенските народи примајќи го евангелското благовестие, започнале уште повеќе да ја исповедаат христијанската вера и да се преобразува од непросветен во културно просветен народ.

Свети Кирил и Методиј биле исполнети со евангелска љубов, а како такви останале поборници за братска љубов помеѓу сите словенски народи. Овекоечија една неминлива и вечна вредност - дека само преку заедништво во Духот на вистината, правдата, слободата, љубовта и рамноправноста помеѓу сите луѓе и народи во светот може да има божествена смисла за постоењето на човекот.

Ако кон ликот на светите браќа Кирил и Методиј се додаде и формирањето на групата нивни ученици и следбеници, меѓу кои македонските великани Свети Климент и Свети Наум, охридските чудотворци, дури тогаш може да се согледа големината и делото на светите браќа, основоположници на самостојната книжевност на словенската култура.

Тие, одејќи од Солун до Цариград - Константинопол па до Моравија, Венеција и Рим беа над јурисдикцијата на државничките раздвоености - над границите, и како ангели благовесници ги утврдуваа темелите на заедништвото помеѓу народите и сведочеа за единството на Божјата црква. Штитејќи ги послабите од посилените, смирените од силните и облагородувајќи ги сите да бидат еден народ - народ културен и слободен, обожен и овечен со чест и слава.

Ете, затоа нивното дело и во нашето време треба да ја испитува совеста на сите словенски цркви и народи и на сехристијанскиот свет за да градиме мир и добра воља помеѓу народите.

Секоја година на овој ден висока делегација од Македонската православна црква принесува молебен на гробот на Свети Кирил, пали свеќи од вечниот светилник кој гори и светлее на македонскиот и словенскиот народ. Тие ни ја дадоа писменоста. Тие не научија на свој мајчин јазик да го славиме Бога. Тие ни го покажаа патот кој води кон спасение и ни ги отворија духовните очи за познавање на вистината.

Свети Кирил и Методиј беа едно тело и еден дух. Нивниот завет е завет за сите нас Македонци, да работиме продолжувајќи го нивното дело, да го носиме факелот запален уште од деветиот век од светите браќа, да светлее за доброто на Македонската автокефална црква, за сиот македонски народ.

И денес кога го славиме нивниот спомен се молиме за напредок на нашиот народ, на Светата Црква, за просветата, културата, се молиме и да бидат застапници пред Бога за мир во целиот свет и за спасение на нашите души.

ВО ПОСЕТА НА РИЕЧКАТА НАДБИСКУПИЈА

Во Риечката надбискупија на 6-ти мај на вториот ден на Велигден свештеникот отец Гоце и дел од Управниот одбор на Илинден беа примени од неговата преузвишеност надбискупот во пензија монс. госп. Јосип Павишиќ и генералниот викар на Надбискупијата монс. мр. Емил Сршен.

Надбискупот Павишиќ со "Христо Воскресе" ги дочека гостите и им го честита големиот христијански празник Велигден. По честитката отец Гоце му се заблагодари на надбискупот, и му пренесе поздрави и благослов од поглаварот на МПЦ госп. Стефан и епархот за Европа неговото високо правосвештенство госп. Горазд, и го запозна со верските и политичките прилики во Македонија. Исто така му заблагодари што им е овозможено на македонските православни верници да можат да ја користат католичката црква Св. Фабијан и Себастијан за повремени богослужби.

Надбискуп Павишиќ му се заблагодари на отец Гоце и со неколку црти ја прикажа состојбата во Надбискупијата и со тоа дека во светиштето Мајка Марија Трсатска се светкуват од 5 - 12 мај кое го предводи бискуп монс. д-р Иван Девчиќ. Светковината е посветена по повод на "чуварицата на градот и кралицата Јадранска" која се слави на 10-ти мај. На средбата претседателот на Илинден, Илија Христовулов му предложи на бискупот и викарот дека епархот госп. Горазд следната година има пла-нирана посета на македонските православни верници во Риека и желба ни е да епархот се вклучи во една екуменска средба на црквените великодостојници, која би се одржала во Капоцинската црква Госпа Лурска, за кое има согласност од водителот на капоцините фра Станко Додиг. Предлогот е прифатен

и викарот вете дека ќе му го пренесе на бискупот Девчиќ, а надбискупот Павишиќ рече дека се радува за вакви и слични средби кои допринесуваат за меѓусебно зближување на народите.

Истиот ден отец Гоце повикан е да ги посети капуцините во нивниот дом каде му е приреден достоин дочек, и е запознат за дејностите на капуцините-фрањевците, а потоа го проведоа низ црквата Госпа Лурска каде го запознаа со долгогодишните напори на фрањевците да се сродат со народот а посебно со нивната дејност која е искажана во помошта на сиромасите.

Предстојот на отец Гоце искористен е и за посета на некои наши семејства, каде ги посети нивните домови, што и беше целта за повикот на свештеникот за вакви и слични потреби на овој Велигденски сведен.

Владо Настески

ПИКНИК НА ЈАРУН - "ЃУРЃОВДЕН"

По иницијатива на Управниот одбор на МПЦО "Св. Злата Мегленска" првпат се одржа македонски ѓурѓовденски пикник на РШЦ "Јарун". Пикникот се одржа на 11-ти мај 2002-та година, првата сабота по празникот "Ѓурѓовден". Целта ни беше да се собираме, дружиме и забавуваме. Иако според временската прогноза беше најавено врнежливо

време, денот беше сончев, топло пролетен, така што посетителите почнаа да се собираат уште во раните претпладневни часови. Во опуштена атмосфера меѓусебно се разговараше, се кажуваа смешки, како што е тоа кога човек се наоѓа в природа.

А кога се приближуваше времето за ручек почнаа да се шират примамливите мириси од подготвените скари. По добриот ручек и по некоја чаша вино, се разбира македонско, да не рекламираме кое вино, пиво и т.н. се стигна и до песна. Иако малку заврна, ситните капки на дождот не успеја да ни го растурат овој прекрасен пикник. А навечер кога се вракавме по нешто уморни и по малце зацрвенети од сонцето, но сите задоволни, бидејќи овој ѓурѓовденски пикник, на кој што беа присутни околу стотина гости, ни даде повод да го организираме и во следните години.

Меѓу посетителите се даде предлог за уште едно такво дружење на есен на 21 09 2002 година за "Мала Богородица" на истото место.

На крајот нека ни е за многу години и до видување на следниот есенски пикник.

Ванчо Царев

ПРОСЛАВА НА ВЕЛИГДЕН ВО ЗАГРЕБ

Најсветиот христијански празник ВЕЛИГДЕН македонските православни верници оваа година го празнуваа во недела на 5 мај 2002 г.

Црковната управа со потпора и благослов на владиката Горазд, митрополитот на Европската епархија на Македонската православна црква, го покани протојерејот ставрофор Ецо Јовановски да ги води велигденските богослужби.

Богослужбите се одржаа, како и порано, во црквата Св. Рок.

На 3 мај, во петок, се служеше богослужба за Велики петок, денот на Исусовите маки, носење на крстот, неговото оплакување и Богородичниот плач и положување во гробот.

Во сабота, на 4 мај, богослужбата беше посветена на Воскресение Христово. Отецот Ецо со пригодни зборови ги потсети верниците за значението на црвените јајца кои се бојат за Велигден. Јајцето претставува симбол на животот, како што и Христос воскресна од гробот, а црвената боја ја симболизира радоста за тој настан. Литургијата ја содржуваше и традиционалната поворка на сите верници, кои што со запалени свеќи и предводени од попот три пати ја обиколија малата црква.

На сам ден Велигден, во недела на 5 мај, богослужбата беше посветена на самиот христијански празник. Верниците меѓусебно ги разменуваа црвените посветени јајца, се чукаа и си го честитаа празникот со традиционалниот христијански поздрав - ХРИСТОС ВОСКРЕСЕ.

За време на богослужбите отецот беше потпомогнат во литургијата од верничките Живка Иванец, Стојанка Тежак и Магдалена Булатовски со старословенските стихови: "Хрисос воскресне из мртвих, смртиа ју смерт поправ и vsичи во гробие живот дарова".

Марко Паризоски

MAKEDONCI U SPLITU OBILJEŽILI USKRSNUĆE GOSPODINOVO

Makedonska pravoslavna crkvena općina "Sveti Naum Ohridski" u Splitu, čija je Kuma bila Ksenija Lazarevska-Jurenović, organizirala je i ove godine za vjernike Makedonske pravoslavne crkve blagdansku svečanost - uskrsnuće Gospodinovo. Diljem svijeta pravoslavni vjernici ove godine slavili su blagdan Kristova Uskrsnuća 5. svibnja, gotovo dva mjeseca nakon što su ga proslavili ostali kršćani. Razlika u slavljenju katoličkoga i pravoslavnoga Uskrsa ove godine je punih pet tjedana jer se morlo čekati da prođe Mlada nedjelja, ali i židovska Pasha. Dakle, nije riječ o razlikama Julijanskoga i Gregorijanskog Kalendara kao što se to misli.

Vjerski obred u Splitu je, zbog nedostataka svećenika, odgođen za jedan dan. Svečanu liturgiju predvodio je u Crkvi Časnih sestara Službenice Milosrđa Ančele izaslanik MPC i poglavara G.G. Stefana protastavrofor g. Eco Jovanovski iz Tetova.

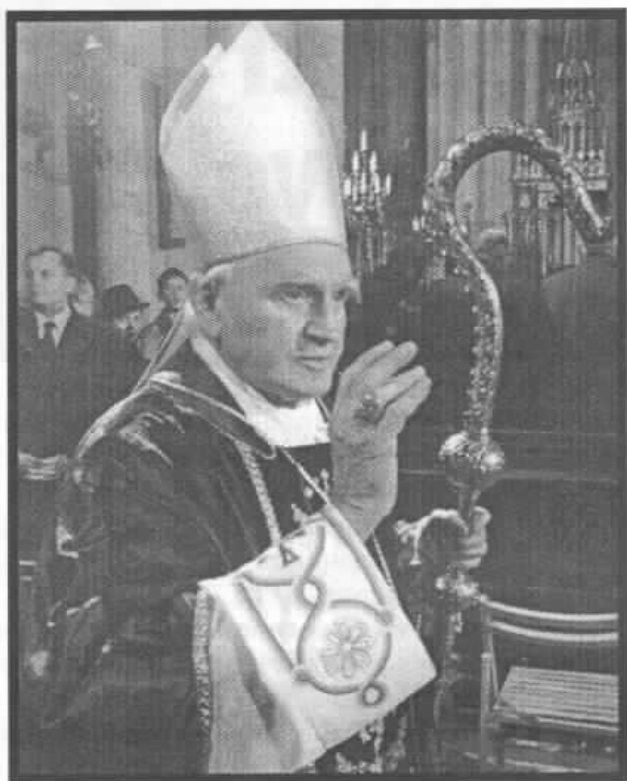
Izaslanik arhiepiskopa g.g. Stefana, protastavrofor g. Eco je pročitao Uskrsnu poslanicu, a u nazočnosti prof. dr. Nedeljka Ant Ančić, predsjednika za ekuminaciju, Kuma Ksenija je pročitala blagdansku čestitku dr. Marina Barišića, nadbiskupa metropolita splitsko-makarskog upućenu Makedonskoj pravoslavnoj zajednici u Splitu i njenoj predsjednici Ivoni Musić-Nedelkovskoj.

Na kraju liturgije, kojoj je uspomagao Viktor Iljev, svi nazočni su se pomolili za dušu nedavno preminulog sugrađanina i člana Zajednice Krstu Đerovskog (9. IV. 1934. - 1. V. 2002.) koji je uz ožalošćenu suprugu Maricu iza sebe ostavio tri maloljetna sina i dvije kćerke.

Za iduću godinu svečano je imenovana Kuma gospođa Velika Blaževska-Dizdarević, koja će organizirati Uskrsnu svečanost. U društvenim prostorijama priređena je skromna svečanost na kojoj je uz makedonske specijalitete, uskrsna jaja, kolače... i zvuke harmonike sudjelovala i Klapa Sveti Dominik iz Splita...

Ivica Luetić

ИН MEMOРИAM НА КАРДИНАЛОТ ФРАЊО КУХАРИЌ

Кардиналот Франjo Кухариќ, загребски надбискуп во пензија и прв претседател на Хрватската бискупска конференција, почина во Надбискупскиот двор во Загреб, на 11 март 2002 г., во 83-тата година на животот.

Кардиналот Кухариќ, роден е во селото Горњи Прибиќ, на 15 април 1919 г., како тринаесто и најмладо дете во фамилијата Кухариќ. Основното училиште го заврши во Прибиќ, а 1931 г. се запишал во Надбискупско детско семениште во Загреб, каде што беше ученик во класична гимназија. Од 1939 г. студира теологија на Католичкиот богословен факултет во Загреб, на кој што дипломира 1945 г., а за свештено лице е зареден на 15 јули истата година во Загреб. Служеше како свештено лице во повеќе жупи. Службата на загребскиот надбискуп Кухариќ ја превзеде во текот на Хрватската пролет 1970 г. Тоа беа тешки времина за неговата свештенска служба, али никогаш не престана да верува во националната слобода и во националните вредности на хрватскиот народ.

Но, упорно истакнуваше дека тоа не може да се оствари на туѓ рачун. За време на агресијата на Хрватска во своите пораки зборуваше: "Ако мојот сосед ми ја запали мојата куќа, јас нему тоа нема да го сторам, ако соседот ми го убие мојот брат, јас ќе го поштувам неговиот". Со тие пораки кардиналот

Кухариќ ја покажа својата величина и снага и огромната одговорност која ја носеше тој самиот и Црквата. Два пати беше покрај Светиот отец, Иван Павле ИИ, кога тој ја посети Хрватска.

Екуменски беше отворен и учествуваше на многубројните средби со претставниците на другите верски заедници. Не дозволуваше да екуменизмот - тоа племенито настојување, да се инструментализира за политички или протухрватски цели.

Неговиот глас се слушаше како глас на мирот, охрабрување и надеж за подобри времиња. Беше весник на верата и слободата, а секогаш беше воден со евангелиските мисли во вредностите на правдата и слободата. Наговестуваше мир и помирување, еднако се залагаше за живот и за човечки правдини за секој човек. И покрај големите искушениа на својот долг животен пат, покажа дека може да се допре и до затвореното човечко срце, докажувајќи со тоа смисленост на Божиот захтев и утемеленоста на христијанската нада.

Како и сите големи луѓе, го продолжува своето дело во добрите дела на оние кои со неговите зборови се побудени во својата човечност, а со тоа го чинат овој свет таков, каков би сакале да биде.

Од кардиналот Кухариќ, покрај неговиот одар, во капелата на Св. Стјепан, се опрости неговиот прв наследник, загребскиот надбискуп Јосип Бозаниќ, апостолскиот нунциј Гиудио Еинауди, помошните бискупи Јосип Мрзљак и Владо Кошиќ и други црквени великодостојници. Почест му оддадоа многубројни верници и почитувачи на неговата личност, чесните сестри и многу луѓе кои што со него работеле во надбискупскиот двор. Неговите посмртни остатоци почиваат во загребската катедрала, каде е положен на 14 март 2002 г. На погребната миса присутни беа претставници на другите верски заедници, претставници на хрватската власт, од градот Загреб и од повеќе жупаниии.

Сакајќи на овој начин да се опростиме од него, ние, малата македонска православна заедница, му заблагодаруваме на покојниот загребски надбискуп кардиналот Кухариќ за сите племенити гести према нас. Така, со негово влијание и помош го добивме просторот на црквата Св. Рок за наша богослужба. Просториите на црквата Св. Марко Крижевчанин можеме да ги користиме за организирање на нашите христијански вечери на кои што присуствуваат и претставници на Католичката црква. На нашите свештени лица кои доаѓаат од Македонија за време на прославите на македонските православни празници овозможен им е смештај во просториите на Каптол.

М. и В. Паризоски

ОД ПРАВОПИСОТ НА МАКЕДОНСКИОТ
ЛИТЕРАТУРЕН ЈАЗИК

ТРАНСКРИПЦИЈА НА ИМИЊА ШТО ГО СОДРЖАТ ГЛАСОТ "Љ"

Доц. д-р сц. Августина Гулеска - Хајдик

1. Гласот "Љ" се пренесува со гласот "љ"

а) во почетокот на името пред самогласките: у, а, о:

Ljubija ⇒ Љубија,
Ljubica ⇒ Љубица,
Ljubomir ⇒ Љубомир,
Ljonković ⇒ Љонковиќ,
Ljavić ⇒ Љавиќ;

б) на крајот на името:

Ozalj ⇒ Озаљ,
Čtomelj ⇒ Чрномел,
Mrkopalj ⇒ Мркопаљ,
Bešpelj ⇒ Бешпел,
Žeželj ⇒ Жежел;

в) во средината на името пред согласката:

Veljko ⇒ Вељко,
Željko ⇒ Жељко,
Miljković ⇒ Миљковиќ;

г) во групите "-**ља**", "-**љо**", "-**љу**" пред кои стои согласка:

Pljevlja ⇒ Плевља,
Žabljak ⇒ Жабљак,
Orljak ⇒ Орљак,
Ugljan ⇒ Угљан,
Lipovljani ⇒ Липовљани,
Grljan ⇒ Грљан;

2. Гласот "Љ" се пренесува со "л"

а) пред самогласките "е" и "у" (во почетокот или во средината на името);

Križpolje ⇒ Крижполе,

Turopolje ⇒ Турополе,
Ugljevik ⇒ Углевик,
Ljerka ⇒ Лерка,
Mljet ⇒ Млет,
Pljevlja ⇒ Плевља,
Paljetak ⇒ Палетак,
Ljig ⇒ Лиг,
Pelješac ⇒ Пелешац;

б) ако на крајот на името е групата "-**ље**", пред која стои согласка.

Vitovlje ⇒ Витовле,
Prokuplje ⇒ Прокупле,
Polimlje ⇒ Полимле;

3. Гласот "Љ" се пренесува со согласката "лј" во имињата што завршуваат на групата.

а) "**ље**", а пред таа група стои самогласка.

Belje ⇒ Белје,
Bilje ⇒ Билје,
Homolje ⇒ Хомолје;

б) ако пред групите "-**љу**", "-**ља**", стои самогласка.

Liljana ⇒ Лилјана,
Veljun ⇒ Велјун,
Boljanići ⇒ Болјаниќи,
Miholjac ⇒ Михолјац,
Biljana ⇒ Билјана;

(Според Правописот на македонскиот литературен јазик, Скопје 1979 стр. 78)

КАКО И КАДЕ ДА СКЛУЧИТЕ БРАК ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА?

Брак може да склучат две лица од спротивен пол со слободно изразена волја пред орган на управата надлежен за водење на матичните книги на венчаните, односно пред матичар.

ШТО АКО СУМ МАКЕДОНСКИ ДРЖАВЈАНИН?

*** КАКО:**

Треба да ги поднесете следниве документи:

1. Извод од матичната книга на родените не постар од 6 месеци.
2. Потврда дека сте посетиле предбрачно советувалиште во Центарот за социјална работа ако првпат склучувате брак;
3. Важечка лична исправа за утврдување на вашиот идентитет;
4. Други исправи кога е тоа потребно (решение со кое е дозволено случување брак, доказ дека претходниот брак престанал, полномошно и слично).

*** КАДЕ:**

Кој матичар во матичното подрачје каде што сакате да склучите брак.

ШТО АКО СУМ СТРАНСКИ ДРЖАВЈАНИН?

*** КАКО:**

Треба да ги поднесете следниве документи:

1. Извод од матичната книга на родените изработен на интернационален образец;

2. Уверение дека сте во слободна брачна состојба.
3. Уверение или потврда издадена од надлежниот орган на странската држава чиј државјанин сте, со која се докажува дека не постојат законски пречки да склучите брак на територијата на Република Македонија;
4. Патна исправа заради утврдување на идентитетот или лична карта за странец.

Сите овие документи не треба да бидат постари од шест месеци.

*** КАДЕ:**

Кој матичар во матичното подрачје каде што сакате да склучите брак.

ИСКЛУЧОК:

Ако сте лице под привремена хуманитарна заштита или лице со признаен статус на бегалец во Република Македонија, тогаш:

1. Идентификациските документи што Ви го издало Министерството за внатрешни работи на Република Македонија ќе Ви послужат наместо патна исправа.
2. За сите горенаведени документи што не сте во состојба да ги обезбедите од Вашата земја на потекло, ќе може да дадете соодветни изјави во постапка што ќе ја одреди Министерството за внатрешни работи.

Информација добиена од Амбасадата на Република Македонија од Загреб

Специјалитети од домашното огниште

КАРФИОЛ СО ПРЕЛИВ ОД МАГДОНОС

Потребно: една поголема главица карфиол, сол, 4 лажици брашно, 40 гр. путер, 1/4 литар бело вино, малку шеќер, 3 врзалки магдонос, црн пипер.

Приготвување: карфиолот се вари 20 минути во посолена вода. Брашното се пржи во путерот и при постојано мешање се додава вино и 1/4 вода во која се вареше карфиолот. Се остава извесно време да поврие, а потоа се посолува, се додава црн пипер и сечканиот магдонос. Со овој прелив се прелива карфиолот што претходно е разделен на цветови. Со карфиолот се служи со похуван кашкавал.

ШНИЦЛИ ОД ЗЕЛЕНЧУК

Потребно: 2 моркова, помала главица карфиол, 4 компири, рака спанаќ, по една чаша грашок и боранија од конзерва, јајце, сол, црн пипер, брашно, масло.

Приготвување: измениот и исчистен зеленчук се обарува во посолена вода, освен грашокот и боранијата кои се готови (ако се од замрзнувач одделно се варат). Сето тоа се сече ситно и се додава јајце, сол, црн пипер, брашно. Се формираат шницли, се прелаат во брашно и се пржат.

ДРАГИ ЧИТАТЕЛИ!

Ве молиме за соработка со ваши мислења, ставови и погледи.

Вашите написи, коментари, огласи, реклами, соопштинија и друго треба да пристигнат на Редакцијата за да бидат објавени во наредниот број.

ЗАБЕЛЕШКА: коментарите објавени на страниците на ова списание со потписи на авторите се мислења на истите и не секогаш тие го одразуваат мислењето на Редакцијата. Редакцијата е одговорна само за текстовите без потпис. Материјалите испратени на адреса на ова списание стануваат негова сопственост, освен ако за тоа претходно е постигната поинаква согласност.

GLASILO ZAJEDNICE MAKEDONACA
U REPUBLICI HRVATSKOJ
СПИСАНИЕ НА ЗАЕДНИЦАТА
НА МАКЕДОНЦИТЕ
ВО РЕПУБЛИКА ХРВАТСКА

Главен уредник:
БЛАГОЈА ЈОВАНОВСКИ

Редакција:
Марко Паризоски (Загреб),
Владо Настески (Риека),
Ивица Луетиќ (Сплит),
Слободан Кузевски (Осиек),
Ратко Димовски (Пула),
Августина Гулеска - Хајдиќ (Задар).
Компјутерска обработка: Љупчо Таневски
Лектура: Августина Гулеска - Хајдиќ
Ova glasilo tiska se uz materijalnu potporu
Ureda za nacionalne manjine Vlade Republike
Hrvatske.

Nakladnik: Zajednica udruga Makedonaca u
Republici Hrvatskoj, Zagreb, Masarykova 16/1,
tel./fax: 01/4872-655

За издавачот: ИЛИЈА ХРИСТОДУЛОВ

Tisak: Gradska tiskara Osijek d.d.

Temeljom odredaba čl. 58 stav 3 Zakona o javnom
informiranju RH (N.N. br. 22/1992. g.) novine su
prijavljene i registrirane pod br. 421 u Ministarstvu
kulture i prosvjete - Sektor informiranja - 14.7.1993. g.

Prema mišljenju Ministarstva kulture i prosvjete Republike
Hrvatske broj 532-03-1/7-94-01 od 10. svibnja 1994. g. ova
tiskovina oslobođena je plaćanja poreza na promet.

ВЕЛЕС

VELES

Велес (59 000 жители) е најголем град во средното Повардарије. Прв пат се споменува во 168 год. пр.н.е. Во текот на долгата историја градот често ги менувал господарите и имињата од Вели Зора, Купурли до Велес.

Поволна географска положба придонела да стане значаен трговски и културен центар и да биде главна раскрсница на Балканот.

Поет
Коста Солев Рацин
1908-1943

ТАТУНЧО

Ако куќа не направив
со високи шимшир
порти,
куќа цел свет братски
ми е
братски срце што
отвора,
срце-порта највисока,
сеце-куќа најширока.

Специфичната амфитеатрална поставеност во однос на реката Вардар, Саат кулата како симбол на градот, спомен - Костурницата како хроничар на минатото, пределите на природата што се во околината на градот - езерото Младост, локалитетот Пешти, локалитетот Бреза и сл. како и многубројните индустриски комплекси ја формират сликата за Велес денес.

Меѓу зачуваните средновековни споменици најпознат е манастирот "Св. Димитрија" (XIV век), а за архитектонска вредност се смета црквата "Св. Пантелејмон" (XIX век), дело на надалеку познатиот велешки неимар Андреја Дамјанов. Велес е препознатлив по својата стара архитектура, по преродбеникот Јордан Хаџи Константинов Цинот, социјалистот Васил Главинов, Рајко Жинзифов, гемциите, Панко Брашнарков, а најмногу по основоположникот на македонскиот јазик и литература Кочо Солев Рацин.

